Somogy Megyei Gyermekvédelmi Központ,
Óvoda, Általános Iskola és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat
(8700 Marcali, Berzsenyi u. 114.)

Iktatószám: T/0036 - 006/2017.

# ZITA SPECIÁLIS GYERMEKOTTHON

# SZAKMAI PROGRAMJA

**Készítette:**

.....

Giczi Tamásné
szakmai vezető

**Jóváhagyta az intézmény részéről**

.....

Tomorné Huber Éva
igazgató

**Jóváhagyta a fenntartó részéről**

.....

Tóth László Norbert
Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság
Somogy Megyei Kirendeltség
igazgató

Hatályos: 2016. november 15. napjától

# TARTALOMJEGYZÉK


| | | |
|---|---|---|
| **I.** | **A Gyermekotthon adatai** | **3. oldal** |
| **II.** | **Bevezető** | **4.** |
| | 1. Ellátandó alaptevékenység | |
| | 2. A gyermekotthon feladata | |
| | 3. Az ellátandó célcsoport jellemzői | |
| | 4. Személyi és tárgyi feltételek | |
| **III.** | **A befogadás folyamata** | **6.** |
| | 1. Befogadás | |
| | 2. A befogadásban részt vevő szakemberek | |
| | 3. A fejlesztési irányvonal kidolgozása, fejlesztés | |
| **IV.** | **A gyermekotthon pedagógiai tevékenysége- Nevelés, Oktatás** | **9.** |
| | 1. A nevelés alapelvei | |
| | 2. A nevelés komplexitása, folyamata | |
| | 3. Jutalmazás, büntetés | |
| | 1.A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok | |
| | 2.A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok | |
| | 3.Közösségfejlesztést és érzelmi fejlődést szolgáló tevékenységek | |
| | 4. Kiemelt fejlesztései feladataink | |
| | 5. A kulcskompetenciák | |
| | 6. Tanulói jogviszony | |
| | 7. A fejlesztő pedagógus tevékenysége | |
| | 8. A pszichológus feladatai | |
| | 9. A nevelők és gyermekfelügyelők gondozási feladatai | |
| | 10. A szabadidő hasznos eltöltését szolgáló foglalkozások, rekreáció | |
| | 11. Rendszeres, irányított szabadidős tevékenységek | |
| | 12. Szociális értékrend és képességrendszer kialakításának segítése | |
| | 13. Csoportgazdálkodás | |
| **V.** | **Engedély nélküli eltávozás** | **24.** |
| | Személyes szabadság korlátozása | |
| **VI.** | **A gyermekotthon kapcsolatrendszere** | **25.** |
| | 1.Az intézmény hivatalos kapcsolatrendszere | |
| | 2.A gyermekotthon családi kapcsolatok ápolásával kapcsolatos tevékenysége | |
| **VII.** | **A gyermekek és az ellátást nyújtók érdekeinek védelme** | **27.** |
| | 1. Gyermekjogi képviselő | |
| | 2. Érdekképviseleti fórum | |
| | 3. Panaszkezelési Szabályzat | |
| | 4. Az ellátást nyújtók jogaival kapcsolatos szabályok | |
| **VIII.** | **A szakmai felkészültség biztosításának módjai, formái** | **28.** |
| **IX.** | **Mellékletek- Házirend, Panaszkezelési Szabályzat** | **29.** |

# I. A GYERMEKOTTHON ADATAI

| | |
|---|---|
| **1. Az intézmény neve, székhelye:** | Somogy Megyei Gyermekvédelmi Központ, Óvoda, Általános Iskola és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat<br>8700 Marcali, Berzsenyi u. 114. |
| **Telephelye:** | Zita Speciális Gyermekotthon<br>7400 Kaposvár, Kanizsai u. 79. |
| **2. Az intézmény alaptevékenysége:** | Gyermekotthonban elhelyezettek ellátása |
| **3. Az intézmény típusa:** | Speciális gyermekotthon |
| **4. Ellátandó alaptevékenysége:** | **A szakellátás keretében** súlyos pszichés tüneteket mutató, súlyos disszociális tüneteket mutató, pszichoaktív szert használó és a kettős szükségletű 12. életévét - kivételesen indokolt esetben 10. életévét - betöltött gondozott gyermek számára a gyermek állapotához igazodó speciális ellátás, illetve különleges és speciális ellátás együttes biztosítása. |
| **5. A speciális gyermekotthon ellátási területe:** | Somogy megye<br>Baranya megye |
| **6. Irányító szerve neve, székhelye:** | Emberi Erőforrások Minisztériuma<br>1054 Budapest, Akadémia u. 3. |
| **7. Fenntartó neve, székhelye:** | **Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság**<br>**1132 Budapest Visegrádi utca 49.** |

**8. A Somogy Megyei Gyermekvédelmi Központ Zita Speciális Gyermekotthon négy lakóegysége:**

- I. sz. (speciális fiú ) 8 fő
- II. sz. (speciális fiú) 8 fő
- III. sz. (speciális fiú) 8 fő
- IV. sz. (speciális fiú) 8 fő

**9. A szakmai működést meghatározó jogszabályok:**

-1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról (továbbiakban: Gyvt.)
-15/1998. (IV.30.) NM rendelet (továbbiakban: NM rendelet) a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről

# II. BEVEZETŐ

## 1. Ellátandó alaptevékenység:

A Gyvt. 52. §-. értelmében a gyermekvédelmi szakellátáson belül, az otthont nyújtó ellátás keretében kell biztosítani a nevelésbe vett gyermekek **otthont nyújtó ellátását.**
A Somogy Megyei Gyermekvédelmi Központ, Óvoda, Általános Iskola és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat Zita Speciális Gyermekotthona (továbbiakban: speciális gyermekotthon) speciális ellátást biztosít a súlyos személyiségfejlődési, érzelmi élet- és impulzuskontroll-zavarokkal küzdő, illetve súlyos pszichotikus vagy neurotikus tüneteket mutató gyermek, a súlyos magatartási és beilleszkedési zavarokat vagy súlyos antiszociális viselkedésformákat tanúsító gyermek, az alkohol, drog és egyéb pszichoaktív szert használó gyermek számára.
Különleges és speciális ellátást együttesen kell biztosítani a különleges és speciális szükségletet egyidejűleg mutató gyermek (a továbbiakban: kettős szükségletű gyermek) számára.
A speciális és különleges ellátás kiterjed a gyermek korához, állapotához és szükségleteihez igazodó oktatásra, szakképzésre, foglalkoztatásra, valamint ápolására, szocializációjára és reszocializációjára, továbbá habilitációs és rehabilitációs kezelésére is.

## 2. A gyermekotthon feladata:

Szakmai Programunk azokat a szervezeti, tartalmi, módszertani kereteket fogalmazza meg, amelyek alapján a gyermekotthonban speciális pedagógiai tevékenységet folytatunk.

A speciális feladatot, az itt nevelkedő gyermek- és fiatalkorúak sérült személyiségállapota és az ehhez rendelt pedagógiai munka sajátossága adja.
A jogszabályok értelmében a gyermekotthon alapfeladatként annak a 12-18., kivételesen indokolt esetben 10. életévét betöltött nevelésbe vett gyermeknek biztosít meghatározott ideig

speciális ellátást, akinek gondozási helyéül a gyámhatóság a Somogy Megyei Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat Szakértői Bizottság szakvéleménye, a szakszolgálat által készített elhelyezési javaslat és egyéni elhelyezési terv alapján a gyermekotthont jelölte meg.
A gyermekotthon a nevelésbe vett gyermeknek az ott történő elhelyezést szükségessé tevő ok megszűnéséig, legfeljebb 2 évig biztosít speciális gyermekotthoni ellátást, szükség esetén még egy évvel hosszabbítható a gondozási hely fenntartása. Ettől eltérően az Országos Szakértői Bizottság tehet javaslatot arra, hogy a gyermek teljes körű speciális ellátása központi gyermekotthonban valósuljon meg.

A speciális ellátás kiterjed a gyermek korának, állapotának és szükségleteinek megfelelően kialakított oktatásra, szakképzésre, foglalkoztatásra, valamint ápolásra, szocializációjára és reszocializációjára, habilitációs és rehabilitációs kezelésére is.

A teljes körű ellátás keretében szükséges a lakhatás, a napi ötszöri étkezés, a ruházat, a zsebpénz valamint a személyi higiénéhez szükséges tisztasági szerek, tanulási feltételek, szabadidő, sport, kulturális tevékenységekhez szükséges személyi feltételek és tárgyi eszközök biztosítása.

A cél az, hogy a beutalt gyermek aktuális állapotához, halmozott hátrányaihoz, szocializációs elmaradásához, mentális problémáihoz képest személyre szabott, egyéni és minél sokoldalúbb képességfejlesztő és a személyiség-fejlődés korrekcióját támogató módszerekkel, az egyéni készségeik és képességeik megerősítésében, fejlesztésében részesüljön.

## 3. Az ellátandó célcsoport jellemzői:

A magatartási zavar a viselkedésnek olyan visszatérő és állandósult mintáját jelenti, amely mások alapvető jogait, vagy az életkornak megfelelő fontosabb szociális normákat és szabályokat megszegi. A speciális szükségletű gyermekek tüneteinek hátterében leginkább a szociális zavarokból eredő nevelési anomáliák vannak, melyek alapvetően meghatározzák a velük való bánásmódot. A gyermekek megnyilvánulási formái közül különösen jellemző a kitartás hiánya, az érzelmi elsivárosodás, a társadalmi normák elfogadásának hiánya, az érdeklődés, életperspektíva beszűkülése.
Olyan megoldási formákat keresünk, amelyben újra tanulhatják a lehetséges viselkedési módozatokat, és felismerhetik, hogy előnyösebb, ha más célokat követnek, másképp viselkednek, és másképp oldják meg a nézeteltéréseiket.

A bekerülő fiatalkorúak 80-90%-a közoktatási törvény megszegése miatt kerül intézményünkbe, a sorozatos iskolakerülés, az iskolában tanúsított deviáns antiszociális viselkedés miatt. Beutalásukat megelőzően szinte kivétel nélkül minden fiatalkorú elkövetett már kisebb szabálysértéseket (bolti lopás, okiratokkal való visszaélés) de sajnos az elmúlt időszakban megsokszorozódott a csoportosan elkövetett rablás, garázdaság, közfeladatot ellátó személy elleni erőszak elkövetése. Gyermekotthonunk számára a bekerült fiatalkorúak személyiségfejlesztése akadályozott, nehezített a 16 életévet betöltött, már nem tanköteles korú növendékek reszocializációja szempontjából. Az önálló életre való felkészítés

folyamatosan egyre nagyobb feladatot jelent az itt dolgozó pedagógus munkakörben foglalkoztatott nevelőink számára.

## 4. Személyi és tárgyi feltételek:

Személyi feltételek:

A gyermekotthon a törvényi előírásnak megfelelő szakmai létszámmal rendelkezik.
A gyermekotthon valamennyi dolgozója a munkaköréhez szükséges képesítési előírásoknak megfelelő végzettséggel rendelkezik.

| | |
|---|---|
| Szakmai vezető: | 1 fő |
| Pszichológus: | 1 fő, megbízási szerződéssel heti 6 órában 1 fő |
| Fejlesztő pedagógus: | 2 fő |
| Növendékügyi előadó: | 1 fő |

A csoportvezetők felsőfokú pedagógiai végzettséggel, a gyermekfelügyelők alapfokú vagy középfokú végzettséggel és gyermekfelügyelői szakképesítéssel rendelkeznek.
Az egyes csoportokban 6 fő szakember (2 fő nevelő, 1 fő gyermekvédelmi-asszisztens, 3 fő gyermekfelügyelő) lát el nevelési-gondozási feladatokat.

A speciális csoportokban elhelyezett növendékek gondozása, nevelése, oktatása, egységes fejlődésének elősegítése minden dolgozótól megköveteli, hogy munkaterületén képességének, tudásának, emberi magatartásának legjavát nyújtsa. Mindezek érdekében szükségszerű az alábbi elvek érvényesítése:

- fordítson alapos gondot a korszerű pedagógiai, pszichológiai kérdéseire;
- megjelenésükkel, viselkedésükkel, magatartásukkal mutassanak példát neveltjeiknek;
- tartsák be az adatvédelmi szabályokat,
- törekedjenek a kölcsönös tisztelet elérésére, a konfliktusok emberi méltóságot nem sértő kezelésére, a jogok kölcsönös tiszteletben tartására a mindennapi élet gyakorlatában;
- tevékenységük során alapvető szempontként vegyék figyelembe a gyermek személyiségének megismerésére és fejlesztésére meghatározott célokat.

Tárgyi feltételek:

Az eredményes gondozási nevelési célok eléréshez minden tárgyi feltétellel rendelkezik a gyermekotthon. Az intézmény négy csoportja jól felszerelt, családias légkört biztosít.
A pszichológus, fejlesztőpedagógus rendelkezik külön helyiséggel, ahol a csoporttól elkülönülten, zavartalanul tudja munkáját végezni a gyermekek személyiségállapotának és fejlettségének hatékony javítása érdekében.
Gyermekotthonunk sportolásra és egyéb szabadidős tevékenységekre alkalmas helyiségekkel is rendelkezik.

A Gyvt. 81/a §-ának (1) és (2) bekezdése, valamint a Gyvt. 81/B §-ának (3) bekezdése alapján személyes szabadságában korlátozott nevelésbe vett gyermek részére biztonsági elkülönítőben tartózkodhat. Ezt úgy kell kialakítani, hogy az abban tartózkodó nevelésbe vett gyermek magában kárt ne tehessen.
Intézményünk rendelkezik biztonsági elkülönítővel.

# III. A BEFOGADÁS FOLYAMATA

## 1. Befogadás

**Speciális gyermekotthonba** a gyermek- és fiatalkorúak elhelyezése szakvélemény alapján, gyámhatósági határozattal történik.

A **speciális gyermekotthon** többféle módon (szóbeli tájékoztatással, fényképes bemutatkozó kiadvány felhasználásával, személyes látogatás szervezésével, a csoportvezetővel és/vagy a nevelővel való előzetes megismerkedés lehetővé tételével) informálja a gyermeket a leendő gondozási helyével kapcsolatosan.

A csoportvezető csoportos beszélgetés keretében előkészíti a gyermekközösségben az új gyermek érkezését és fogadását. Mielőtt az újonnan beutalt gyermek elfoglalná a helyét a gyermekotthonban, a csoportvezető tájékozódik a gyermek személyiség- és egészségállapotára vonatkozó legfontosabb információkról, eddigi élettörténetéről.

A beutaló határozat kézhezvételét követően az intézmény intézkedik a gyermek befogadásáról és elhelyezéséről.
A SMGYK-ÓÁI-TEGYESZ Szakértői Bizottság vagy a BMGYK Szakértői Bizottság szakvéleménye birtokában az illetékes Gyámhatóság határozatban dönt a gondozási hely kijelöléséről, vagy megváltoztatásáról.

A gyermek gyermekotthonba érkezését követően a növendékügyi előadó átveszi a gyermek dokumentumait – jegyzék szerint, az esetleges hiányosságokról feljegyzést készít, melyet továbbít a gyermekvédelmi gyám részére. A csoportvezető nevelő leltárt készít a gyermek ruházatáról és az egyéb, a személyes tulajdonát képező hozott tárgyairól.

A bekerülés és alkalmazkodás kezdeti időszakában a szakemberek különösen intenzív odafordulással és figyelemmel veszik körül a gyermeket.
A nevelési folyamat során pszichológusi javaslatra, vagy a gyermek indokolt kérelmére sor kerülhet a más csoportba történő áthelyezésre, az eredményesebb személyiségfejlesztés érdekében.

A nevelő törekszik részletes ismereteket szerezni a gyermek korábbi – a családi környezetből történő kiemelését megelőzően gyakorolt – megszokott életritmusáról, életgyakorlatának jellemző vonásairól, annak alakulásáról, a szocializációjának mértékéről és hiányosságairól.
A nevelő megosztja az újonnan elhelyezett gyermekkel a közösség kialakult élet- és szokásrendjére vonatkozó információkat.
A segítésre önként vállalkozó és személyes felelősséggel megbízható fiatalt felkéri a szakember arra, hogy a csoport új gyermektagjának a kezdeti hónapokban nyújtson támaszt őszinte érdeklődésével, információival, tanácsival, javaslataival, megértésével.

A gyermek intézményes elhelyezését követően is gyakorolhatja a szakellátásba vételét megelőző élet- és szokásrendjének azokat az elemeit, amelyek pozitív értékeket képviselnek, biztonságot és állandóságot nyújtanak a számára.

A gondozásba vétel első napjaiban a gyermekvédelmi gyám, a csoportvezető, növendékügyi előadó, pszichológus, fejlesztő pedagógus és a szakmai vezető megismeri az újonnan érkező gyermeket és iratanyagát.

## 2. A befogadásban részt vevő szakemberek

A befogadásban részt vevő szakemberek: gyermekvédelmi gyám, növendékügyi előadó, nevelő, szakmai vezető, fejlesztő pedagógus, továbbá pszichológus szakemberekből áll.

**A speciális szükségletű gyermekek ellátása speciális szakértelmet, heterogén, professzionális csapatmunkát feltételez. Fontos, hogy valamennyi szakember a saját szakterületén autonóm szakember legyen, s ne alakuljon ki szakmai hierarchia. Ez az ellátandó gyermekek érdekében is fontos, hiszen folyamatos érték és normaátadás is történik.**

- A gyermekvédelmi gyám a gyermek törvényes képviselője. A gyermekvédelmi gyámot a gyámhatóság rendeli ki, és a tevékenységében is a gyámhatóság rendszeres felügyelete és irányítása alatt áll. Működéséről, különösen a gyámsága alatt álló kiskorú ügyeiről bármikor köteles felvilágosítást adni a gyámhatóságnak.

  <u>A gyermekvédelmi gyám befogadással kapcsolatos feladatköre:</u>

  - Elhelyezési értekezleten való részvétel
  - A befogadás folyamatában való aktív részvétel (iratanyag átvétele, vagyonátvétel)
  - A hiányzó hivatalos okmányok beszerzése
  - Árvajáradék megigénylése
  - Gyámi fenntartásos folyószámla kezelése
  - Iskolai beíratás

- Gyámhatósági határozat figyelembe vételével engedélyezi a rendszeres és az időszakos kapcsolattartást

- A **növendékügyi előadó** befogadással kapcsolatos feladatköre:

  - az ellátott befogadásának előkészítése során a megküldött iratok nyilvántartásba vétele.
  - Az ellátottak iratait az adatvédelem előírásainak megfelelően kezeli, azokról a törvényben feljogosítottaknak másolatot küld, az adatokról tájékoztatást ad.
  - A szakmai vezetőt, csoportvezetőt, a pszichológust, a fejlesztő pedagógust, folyamatosan tájékoztatja a hozzá beérkezett ellátottakat érintő információkról.

A kötelező együttműködésen túl segítséget nyújt a gyermekvédelmi gyámnak, ha azt a gyám kéri, és azt a gyermekotthon vezetője engedélyezi.

## 3.A fejlesztési irányvonal kidolgozása, fejlesztés

A 2. fejezetben említett szakemberek a csoportvezető nevelővel együtt elkészítik az egyéni gondozási-nevelési tervet, és gondoskodnak a szak-specifikus ellátásról.
A kiegészítő diagnosztikai tevékenységet követően az illetékes Megyei Gyermekvédelmi Szakértői Bizottság szakvéleményével összhangban meghatározzák és dokumentálják a fejlesztési irányokat, értékelik a fejlődés ütemét, és korrekciós javaslatokat tesznek. Az értékelhető családi kapcsolatokat bevonják a fejlesztési program sikere érdekében.

A SMGYK-ÓÁI-TEGYESZ, és a BMGYK Szakértői Bizottságának szakvéleménye alapján feladat az egyéni gondozási-nevelési terv mielőbbi elkészítése, az egyes részterületek problémaprofiljának feltárása:

- szomatikus állapot feltérképezése, egészségügyi teendők meghatározása – felelős szakember: orvos
- pszichés problémák feltárása, terápiás eljárások meghatározása – felelős szakember: pszichológus
- intellektuális, tanulásképességbeli problémák kiszűrése, fejlesztési eljárások kidolgozása – felelős szakember: fejlesztőpedagógus
- szociális kompetenciák feltárása, beilleszkedési nehézségek segítése, valamint a komplex fejlesztési programfelelős szakember: csoportvezető nevelő
- családi kapcsolatok feltárása, fejlesztési lehetőségek meghatározása, családgondozás teendőinek kidolgozása –felelős szakember: gyermekvédelmi gyám

A csoportok munkája tervezett rend szerint történik. A szakvéleményekben foglaltak és a bekerült gyermekek személyiségének pedagógiai, pszichológiai módszerekkel való helyi felmérése az egyéni fejlesztések kiindulópontja. Ezeknek megfelelően történik a fejlesztés irányának a megtervezése és folyamatos nyomon kísérése, ami az egyéni gondozási-nevelési tervben kerül dokumentálásra.

Gyermekeink előző életvitele, alacsony szocializációs szintje indokolja, hogy a csoportszintű kötött foglakozások elsősorban az értelmi, erkölcsi, mentálhigiénés nevelést célozzák, segítsék a családi életre való felkészülést.
A csoportokban történik egységes tanórai rend szerint a gyermekek iskolai munkára való felkészítése, ahol képességeik és egyéni adottságaik figyelembevételével biztosítjuk tantárgyi korrepetálásukat, segítjük ismereteik elmélyítését, alakítjuk ki az önálló tanulásra való készségeket és a tudás iránti igényüket.

Az eredményes személyiségfejlesztést segíti a szabadidő szervezett eltöltésének biztosítása, az ott végzett tevékenység.
A szabadidős tevékenységek szervezésénél nélkülözhetetlen, hogy rugalmasan alkalmazkodjanak a mindenkori igényekhez, azok legyenek változatosak, tervszerűek és folyamatosan működjenek.
A szervezett szabadidős programok szakköri tevékenységek által valósulnak meg, ez által segítik a különböző képességek, készségek kialakulását, fejlesztik a tartalmas szabadidő eltöltésére való igényt, az egészséges életvitel megalapozását.
A gyermekek érdeklődése, igénye szerint biztosítjuk intézményünkben a hitoktatást.
A pedagógiai munkát segítik, a gyermek mélyebb megismerését és a felnőtt-gyermek kapcsolat erősödését eredményezik a nyári szünidőben szervezett táborok, üdülések, nemzetközi csereprogramok.

A speciális csoport hatékony működésének elérése nagymértékben függ a csoport összeállításától. Az elhelyezést egyedül a tapasztalható tünetek és a férőhelyek határozzák meg. A tünetek mögött mindig valami zavar, vagy sérülés húzódik meg, amivel foglalkozni kell.

A gyermek, fiatal beutalását követően a fejlesztési tervben foglalt feladatok megvalósulásáig, minimum feladat az állapot romlás megakadályozása.

A nevelési folyamat jellege nem hagyhatja figyelmen kívül a gyermeket korábban ért környezeti hatásoknak a szerepét, jelenre gyakorolt hatását, a gyermek jelenlegi erőforrásait, valamint a valóságos jövőkép, távlat meghatározását.

A fejlesztés, reszocializáció alapját a fiatal pozitív erőforrásai képezzék, épüljön a szűkebb-tágabb környezet támogatására, elfogadására, és ezt egészítsék ki a professzionális fejlesztési módszerek.

# IV. A GYERMEKOTTHON PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGE - NEVELÉS-OKTATÁS

## A) A nevelés alapelvei

A gyermekotthoni nevelés-gondozás célja, hogy a gondozott gyermek testileg, értelmileg, érzelmileg, erkölcsileg korának és képességeinek megfelelően fejlődjék, személyisége a lehető legteljesebb módon kibontakozzék. Képessé váljon a vérszerinti családjába való visszailleszkedésre, vagy a korábbi gondozási helyére történő visszailleszkedésre, vagy az önálló életvitelre, társadalmi beilleszkedésre. Felnőtt élete során igényes és tartalmas életminőség elérésére, saját család alapítására, vagyis végső soron boldogulni tudjon életében. E cél érdekében a gondozását, nevelését, ellátását végző személyek kötelesek együttműködni egymással, valamint mindazon intézményekkel, amelyek a gondozott gyermekkel foglalkoznak. Ezt a célt a nevelési és gondozási tevékenységek során tudjuk elérni.

A nevelési munkában a következő alapelveket tartjuk szem előtt és alkalmazzuk az intézményi munka során:

- Egyértelműség: A gondozók és a gondozottak számára biztosítandó jogok és kötelességek egyértelműek és világosak legyenek.

- Nevelés és gondozás elválaszthatatlansága: E két fogalom összefonódik munkánk során. Gondozási feladatok körébe bevonjuk a fiatalokat, így együttműködésre ösztönözzük őket, tanácsokkal segítjük, neveljük növendékeinket.

- Fokozatosság: Figyelembe vesszük a gyermek fejlődési szintjét és ehhez mérten törekszünk az egyén fejlesztésére, a társadalmi normák elsajátítására.

- Következetesség: Fontosak az egyértelmű szabályok, melyekhez növendékek érdekében ragaszkodunk munkánk során. Ha előfordul eltérés, azt indokoljuk, megmagyarázzuk, érthetővé tesszük számukra. Nem változhatnak a szabályok naponta, ezzel is állandóságot biztosítva. A szabályok felállítása az itt nevelkedő fiatalok érdekeit szolgálják.

- Határok kijelölése: Kereteket kell kijelölni gondozottjaink részére. Mivel speciális nevelési igényű gyermekek és fiatalok számára biztosít otthont intézményünk, akik deviáns viselkedési formákat hoznak magukkal.

- Személyes kötődés: Fontos kialakítani a gyermekek tudatában, hogy partnernek tekintjük őket. Szükséges a bizalom megléte. Ebben az esetben kellően a következetesen jár el a szakszemélyzet és határokon belül tartja a személyes kontaktust, a túl megengedő, elnéző magatartás kerülendő. Az ember társas lény, csak személyközi kapcsolatok kialakításán keresztül képes fejlődni.

- Közös munka: Az intézmény dolgozói, szoros együttműködésben tevékenykednek a gondozottak érdekében. Közösen alakítják ki az intézmény értékrendjét és közvetítik a gyermekek felé. A közös munka nem csupán a közvetlen munkatársakkal való együttműködésre korlátozódik, hanem mindazokra, akik a gondozott sorsának rendezésében aktív szerepet töltenek be.

- Önállóságra nevelés: A gondozási-nevelési munka legfőbb célkitűzése, hogy az intézményünkből kikerült fiatalokat felkészítse az önálló életre. Egyénenként más-más igények és fejlesztési szükségletek merülnek fel, törekszünk mindenki számára biztosítani és megadni a lehetőséget.
- Egyenlő bánásmód elve: Az egyenlő bánásmód minden kiskorú ellátottat azonos mértékben megillet.

A nevelés–gondozás folyamatában a gyermekek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését elősegítő nevelési eljárások alkalmazása a speciális gyermekotthoni munka minden színterén.

Pótolni a családi nevelés hiányát, a pedagógiai tevékenység során kiegészíteni az iskolai nevelést, biztonságot, érzelmi védettséget nyújtani.

A nevelési folyamat során biztosítani kell a harmonikus, egészséges fejlődéshez, tanuláshoz szükséges feltételeket, megteremteni a növendékek tudáshoz, ismeretszerzéshez való esélyét, segíteni a személyiség helyes irányú fejlődését, elősegíteni a gyermekek döntésképességének, felelősségérzetének kialakulását, támogatni a konfliktuskezelés demokratikus technikáinak elsajátítását, gyakorlását, megteremteni az alapokat a sikeres társadalmi beilleszkedéshez.

A fenti célok megvalósítása érdekében a pedagógus gondoskodik a gyermekek tanulmányi munkájához szükséges taneszközökről és tárgyi eszközökről, biztosítja az ismeretszerzés feltételeit.

## B) A nevelés komplexitása, folyamata

A nevelés, mint feladat nem különül el a gondozás egészétől, hanem áthatja a napi életet. Érvényesül a tanulás, sport, játék és kulturális tevékenységek során.
A nevelés nem merülhet ki a gondozási feladatok megszervezésében, az ismeretek, szabályok megismertetésében.
A napi élet szervezése során lehetőséget kell teremteni a kulturált viselkedés, az erkölcsi alapnormák gyakorlására, elsajátítására.

A nevelő munka során érvényesüljön a közösségi támogatás által való nevelés elve, valamint a gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembevétele.

Az elvárások megfogalmazása csak az egyéni sajátosságok figyelembevétele alapján történhet.

A nevelés egészét a gyermekek, fiatalok iránti felelősség, bizalom, szeretet, kulturált stílus és intellektuális igényesség hassa át.

A gondozást, nevelést ellátó felnőttek nyújtsanak érzelmi támaszt, kísérjék figyelemmel a gyermekeket, tapasztalataikról konzultáljanak.

A felnőttek feladata, hogy segítsék a gyermekek egymás közti, kortárs kapcsolatainak harmonikus alakulását, fejlődését, nyújtsanak segítséget a kapcsolati kultúra kialakításában.

Közös ünnepek szervezésével a gyermekeket megtanítjuk az ajándékozás örömére. A közös készülődés az ünnep melege, bensőséges hangulatával ellensúlyozhatjuk talán a család hiányát. Minden gyermek születésnapját megünnepeljük, tortát és ajándékot kap az ünnepelt. Az „enyém" tudat kialakítása érdekében mindenki a saját ruháját, tárgyait, saját polcán, illetve a szekrényében tárolhat, mely zárható. Közös ünnepek szervezésével megtanítjuk az ajándékozás örömére.

**A vérszerinti család elfogadására irányuló nevelés:**

- A vérszerinti hozzátartozókkal meglévő kapcsolat javítására, szükség szerinti kezelése a gyermekvédelmi gyám bevonásával, közreműködésével teljesítendő.

- Családi eseményeken való részvétel igénye szerint biztosított a gyermek számára (keresztelő, esküvő, temetés), amennyiben nincs egyéb gátló körülmény.
- A gyermekkel tudatosítani kell vérszerinti családja erősségeit, család összetartozásának, a szülő felé irányuló szeretetének, ragaszkodásának jeleit.
- A gyermek tájékoztatása családja körülményeiről, helyzetének alakulásáról. A tájékoztatás a gyermek életkorának megfelelő, sajnálattól és ítélkezéstől mentes legyen a valóságos kép kialakítása érdekében.
- A személyes adatok, információk bizalmas kezelésére nevelés példamutatással.
- A gyermek identitástudatának erősítése saját kultúrájának történelmével, kulturális sajátosságainak (zene, tánc), művészeti értékeivel való megismertetésén keresztül - érdeklődése szerint (pl. a lakókörnyezetben megrendezésre kerülő kulturális eseményeken való részvétel, vagy televíziós műsorok megtekintésének biztosítása).
- A gyermek saját készítésű ajándékokkal - személyre szólóan - szerezzen örömet szeretteinek a családi ünnepeken (karácsony, húsvét, születésnap, névnap, anyák napja/.

## C) Jutalmazás, büntetés

Nevelőmunkánk során növendékeink magatartását, tanulmányi, önkiszolgáló és egyéb tevékenységét folyamatosan értékeljük. A kívánt normák betartását a pozitív megerősítés eszközeivel érjük el.
Olyan nevelési gyakorlatot alkalmazunk, amelynek során a növendékek minden helyes megnyilvánulását elismerjük, minden helytelen cselekvését pedig a megfelelő mértékben az emberi és gyermeki jogkörök betartása mellett elmarasztaljuk.

Gyermekotthonunk életében lényeges szerepe van a jutalmazásnak, büntetésnek. A jutalmazás, büntetés célja: a büntető, jutalmazó személy (nevelők, gyermekfelügyelők) által közvetített értékek megerősítése, az általuk elvetettek gyengítése, azaz magatartás- és tevékenységszabályozó funkciót töltenek be.
A gyermeknevelés folyamán nagy szerepe van a pozitív (jutalmazás) és a negatív (büntetés) következményeknek. Ezek határozzák meg a gyermek viselkedését. A dicséret, jutalom hatására az adott viselkedés gyakorisága megnő, rögzül az adott viselkedésminta.
Negatív következmények esetén az adott magatartás megjelenési valószínűsége csökken.
A legegyszerűbb és legfontosabb jutalmazás a figyelem és a dicséret.

**Jutalmazás:**

- Kimenő biztosítása
- Magatartástól függően rendezvényeken, sportesemények, koncerten, a város szabadidős rendezvényein való részvétel
- Amennyiben a növendék, vagy fiatalkorú az intézmény házirendjét betartja, úgy a gyámhatóság lehetővé teszi a gyám és a vérszerinti szülő egyeztetésén alapuló rendkívüli szabadság engedélyezését.

(Hivatkozás: Gyámhatóságról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997 . (IX. 10.) Kormányrendelet (továbbiakban: Gyer.) 30 /E § (1) bekezdésén és a 30/H § (2) bekezdés alapján.)

**Büntetés:**

- kimenő megvonása
- jutalom megvonása (pl. rendezvényeken, sportesemények, koncerteken, a város szabadidős rendezvényein való részvétel)

A nevelési folyamat fontos eleme az ellátottak rendszeres értékelése, amely csoportszinten kéthetente történik. Az értékeléseken, a gyermek egyéni és a csoportközösség általános magatartásának, mindennapi tevékenységének elemzése történik az önértékeléstől a társak értékelésén keresztül a nevelő általi megerősítésig, vagy bírálatig.

Speciális gyermekotthoni ellátásban a tanulási tevékenységnek, mint a fejlesztési területek egyikének lényeges funkciója van a növendékek általános személyiségfejlesztésében, mivel a

beutalásra sokszor éppen iskolai magatartásuk, iskolakerülésük, a tankötelezettség elmulasztása miatt került sor.
A legfontosabb, hogy a gyermek gondozási helyén biztonságban érezze magát, kapja meg a segítséget a családjából történő kiemelés, a gondozási helyváltozás, a stresszel járó helyzetek, konfliktusok feldolgozásához. A múltbeli események feldolgozása mellett hangsúlyos a reális jövőkép kialakítása is.
Kortársaival, valamint a gondozását-nevelését ellátó felnőttekkel alakuljon ki pozitív, bizalmon alapuló kapcsolata.

Az együttélés alapvető normáinak megismertetése és elsajátíttatása.
A gyermekek tanulják meg egymás, és a felnőttek tiszteletét, megbecsülését.
Alakuljon ki bennük az egymás segítésének pozitív érzése, az egymásért való felelősségérzet.
A társadalmilag elfogadott, ill. elutasított viselkedésformák megismerése, az erkölcsi értékrend elsajátítása, a pozitív értékek belső igénnyé tétele.
A személyes törődést biztosító foglalkozások esetében lehetőséget kell biztosítani a növendékek számára, hogy egyéni problémáikat feltárják, és ezek feloldásában a szakemberek segítségét nyújtsanak.

Feladat a sérült növendékek mentálhigiénés gondozása, megtanítani őket önmaguk és mások tiszteletére, szeretetére, megbecsülésére, megfelelő önismeretre és tűrőképességre, a nehézségek és problémák természetes megoldásának fejlesztésére, és biztosítani az egyéni foglalkozásokat.

## *1.* A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

A mentális kórképek és pszichoszomatikus betegségek elleni védekezés fontos eszköze a tanulók személyiségének fejlesztése. A kellő önismeret kialakítása, a követhető és követendő minták felkínálása révén hozzásegíthetjük növendékeinket embertársaikkal való kapcsolataik helyes kezeléséhez, egészséges életmódjuk kialakításához, világszemléletük megszilárdításához, és a környezetükkel való felelős viszony kialakításához.
Szükséges, hogy az intelligencia e körön kívül eső területeit, a művészetek iránti fogékonyságot, a mozgáskultúra harmóniáját, s mindenekelőtt az emberi közösség szervezéséhez, vezetéséhez elengedhetetlen érzelmi intelligenciát, tudatosan beemeljük a fontosnak ítélt területek közé.
Kialakítjuk növendékeinkben, és gyakoroltatjuk velük, a helyes mentálhigiénés szokásokat, a helyes viselkedési szabályokat.

## *2.* A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladataink

Átgondolt pedagógiai irányítással biztosítjuk a közösségek fejlesztését, erősítjük a gyerekeinkben a közösséghez tartozás érzését. Megismertetjük velük a társas együttélés

alapvető szabályait, önellenőrzésre, egymás segítésére, a másság elfogadására neveljük őket. Sokoldalú és változatos foglalkozásokat szervezünk számukra.

A csoport szinteken közös programokat, kirándulásokat, könyvtár-, színház,- illetve mozi látogatásokat készítünk elő és valósítunk meg. Kulturált környezet kialakítására törekszünk.

A szabadidős tevékenységek keretében: szakköröket, felkészítő foglalkozásokat, vetélkedőket, sportversenyeket szervezünk, ezzel is erősítve növendékeinkben a közösséghez való tartozás érzését. Ezen érzés fejlesztését szolgálják az alábbiakban ismertetett hagyományaink is.

**A gyermekotthonhoz kapcsolódó hagyományok**

- szavalóverseny
- Ki Mit Tud?
- főzőverseny

**Egyházi és történelmi ünnepek**

- Egyházi ünnepek: Karácsony, Húsvét, stb.
- Nemzeti ünnepek
- egyéb, nemzetközi ünnepek (gyermeknap, nőnap, anyák napja)

**Kulturális élettel kapcsolatos hagyományok**

- farsang
- különböző ünnepekhez, eseményekhez kapcsolódó népszokások felelevenítése
- közösségi rendezvények színvonalának emelése tanulóink szerepeltetésével

**Egyéb hagyományok**

- sportnap
- táborozás
- vetélkedők, akadályversenyek

## *3.* Közösségfejlesztést és érzelmi fejlődést szolgáló tevékenységek

A közösségfejlesztést szolgáló, a közösséghez való tartozást erősítő tevékenységek közé soroljuk a különleges gondozást és odafigyelést igénylő gyermekekkel (tanulási, magatartási, beilleszkedési nehézségekkel küzdő gyermekek,) való foglalkozást, a tehetséges és szociálisan hátrányos helyzetű gyermekekkel történő törődést, valamint az iskolai gyermekvédelmi munkát.

A tanulási és magatartási zavarral küzdő gyermekek oktatása, szakmai képzése városi iskolákban történik.

Alapvető feladat, hogy a gyermekek kapcsolódni tudjanak az oktatási intézmény munkájába, és sikeresen teljesítsék azok követelményeit.

A magántanulók számára az iskolával szoros kapcsolatban a tanmenetnek megfelelő, tantárgyakra lebontott tananyaghoz igazodva történik a fejlesztés.

- Célunk az, hogy meglássuk, megláttassuk, és tovább fejlesszük minden gyermekben személyiségének saját értékeit.
- Célunk az, hogy szerezze meg mindazokat a kommunikációs képességeket is, amelyek segítségével tudását önmaga és a mások számára hasznosítani tudja.
- A tehetség kibontakoztatása érdekében célunk az önbizalomnak, a megmérettetés igényeinek és bátorságának, a versenyszellemnek a kialakítása, amely azonban nem mellőzheti a segítőkészséget és az együttműködési képességet.
- Célunk az, hogy – elsősorban személyes példamutatással – neveljük gyermekeinket toleranciára, a másság elfogadására, empátiára, az emberi jogok tiszteletben tartására.
- Célunk, hogy lehetőleg minden gyermek számára biztosítsunk képességeinek, érdeklődésének illetve távolabbi céljainak megfelelő programokat, tevékenységi formákat.
- Célunk, hogy a 8. osztály elvégzése után minden tanuló tovább tanuljon és szakmát szerezzen.
- Célunk, hogy olyan színvonalon és mértékben biztosítsuk a tárgyi és személyi feltételeket, hogy gyermek érezze: minden esélye megvan az értelmi és érzelmi fejlődésre.

## *4.* Kiemelt fejlesztési feladataink

**Énkép, önismeret**

Az egyén önmagához való viszonya, önmagáról alkotott képe, a személyiség belső diszpozíciói saját befogadó-alkotó tevékenysége során alakulnak ki, csakúgy, mint a személyiségére jellemző egyéb tulajdonságok. Az egyén maga határozza meg tevékenysége irányát, és aktivitásának mértéke, színvonala is nagymértékben függ az önmagáról, képességeiről, igényeiről alkotott képtől és az önmagával szemben támasztott elvárásoktól. Az egyén önmagához való viszonyának alakításában alapvető célként tűzhető ki az önmegismerés és önkontroll; a felelősség önmagukért; az önállóság; az önfejlesztés igénye és az erre irányuló tevékenységek, valamint ezek eredményeként a személyes méltóság.

**Hon- és népismeret**

Elengedhetetlen, hogy a gyermekek ismerjék népünk kulturális örökségének jellemző sajátosságait, nemzeti kultúránk nagy múltú értékeit. Sajátítsák el azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismeréséhez, megbecsüléséhez, az ezekkel való azonosuláshoz vezetnek. Ismerjék meg a városi és a falusi élet hagyományait, jellegzetességeit. Fontos feladat a harmonikus kapcsolat elősegítése a természeti és a társadalmi környezettel, a nemzettudat megalapozása, a nemzeti önismeret, a hazaszeretet elmélyítése és ettől

elválaszthatatlan módon a hazánkban és szomszédságunkban élő más népek, népcsoportok értékeinek, történelmének, hagyományainak megbecsülése. Intézményünk alapvető feladata a hozzánk került gyermekek saját kultúrájának megismerése, megismertetése, és ehhez kapcsolódó hagyományok ápolása.

**Állampolgárságra, demokráciára nevelés**

A demokratikus jogállamban a társadalom fejlődésének és az egyén sikerességének, boldogulásának s nem ritkán boldogságának is egyik fontos feltétele az egyén részvétele a civil társadalom, a lakóhelyi, a szakmai, kulturális közösség életében és/vagy a politikai életben. Olyan részvétel, amelyet a megfelelő tudás, a társadalmi együttélés szabályainak kölcsönös betartása, az erőszakmentesség jellemez, és az emberi jogok, a demokrácia értékeinek tisztelete vezérel.

**Gazdasági nevelés**

Fontos nevelési feladat az, hogy a pozitív attitűd alakuljon ki a gyermekekben az értékteremtő munka, a javakkal való gazdálkodás és a gazdasági ésszerűség iránt. Értsék a fogyasztás gazdaságot mozgató szerepét, saját fogyasztói magatartásuk jelentőségét, felelősségét. Alapvető szerepe van abban, hogy a gyermekek tudatos fogyasztókká váljanak, mérlegelni tudják a döntéseikkel járó kockázatokat, a hasznot vagy a költségeket. Ismerjék fel a fenntartható fogyasztás és az egyéni érdekeik kapcsolatát. Hozzájárul annak a képességnek a kialakításához, hogy megtalálják az egyensúlyt a rövidebb és hosszabb távú előnyök között. Elősegíti, hogy képessé váljanak a rendelkezésükre álló erőforrásokkal való gazdálkodásra, beleértve a pénzzel való bánni tudást is. Nemcsak az egyén létérdeke, hogy okos döntéseket tudjon hozni, amikor hitelekről vagy megtakarításokról van szó, hanem a társadalomé is.

**Környezettudatosságra nevelés**

A környezettudatosságra nevelés átfogó célja, hogy elősegítse a gyermekek magatartásának, életvitelének kialakulását annak érdekében, hogy a felnövekvő nemzedék képes legyen a környezet megóvására, elősegítve ezzel az élő természet fennmaradását és a társadalmak fenntartható fejlődését. A fenntartható fejlődés feltételezi az egész életen át tartó tanulást, amelynek segítségével tájékozott és tevékeny állampolgárok nevelődnek, akik kreatívan gondolkodnak, eligazodnak a természet és a környezet, a társadalom, a jog és a gazdaság területén, és felelősséget vállalnak egyéni vagy közös tetteikért. Mindez úgy valósítható meg, ha különös figyelmet fordítunk a gyermekek természettudományi gondolkodásmódjának fejlesztésére. Kapcsolódjanak be közvetlen környezetük értékeinek megőrzésébe, gyarapításába. Életmódjukban a természet tisztelete, a felelősség, a környezeti károk megelőzése váljék meghatározóvá. Szerezzenek személyes tapasztalatokat a környezeti konfliktusok közös kezelése és megoldása terén.

**Testi és lelki egészség**

Nagy feladat és felelősség hárul a felnövekvő nemzedékek egészséges életmódra nevelésében, minden tevékenységével szolgálnia kell a gyermekek egészséges testi, lelki és szociális fejlődését. Személyi és tárgyi környezetével segítse azoknak a pozitív beállítódásoknak, magatartásoknak és szokásoknak a kialakulását, amelyek a gyerekek, a fiatalok egészséges életvitellel kapcsolatos szemléletét és magatartását fejlesztik. Az egészséges életmódra nevelés nemcsak a betegségek megelőzésének módjára tanít, hanem az egészséges állapot örömteli megélésére és a harmonikus élet értékként való tiszteletére is nevel.

**Felkészülés a felnőtt lét szerepeire**

A felnőtt lét szerepeire való felkészülés egyik fontos eleme a pályaorientáció. Általános célja, hogy segítse a gyermekek további iskola- és pályaválasztását. Összetevői: az egyéni adottságok, képességek megismerésén alapuló önismeret fejlesztése; a legfontosabb pályák, foglalkozási ágak és a hozzájuk vezető utaknak, lehetőségeknek, alternatíváknak a megismerése tevékenységek és tapasztalatok útján. Tudatosítanunk kell a gyermekekben, hogy életpályájuk során többször kényszerülhetnek pályamódosításra. Átfogó képet kell nyújtania a munka világáról. Ennek érdekében olyan feltételeket, tevékenységeket kell biztosítani, amelyek elősegíthetik, hogy a gyermekek kipróbálhassák képességeiket, elmélyedhessenek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, ezzel is fejlesztve ön- és pályaismereteiket.

**A kulcskompetenciák fejlesztése**

Különösen nagy fontosságú az iskolás korban kialakított alapképességek és készségek, valamint a kulcskompetenciák fejlesztése. Ennek ki kell terjednie az értő olvasás, a számolási és matematikai készségek területére, az idegen nyelv és a szociális kompetenciák fejlesztésére. A szabadidő hasznos eltöltését szolgáló foglalkozások, rekreáció.

A szabadidős foglalkozások nyújtsanak kikapcsolódást, pihenést a gyermekeknek.
Kapjon szerepet az egészséges-kulturált életmódra nevelés, a sport, a természeti környezet megismerése, óvása.
A gyermekek kapjanak lehetőséget irodalmi, képzőművészeti, vizuális képességeik fejlesztésére. A szabadidő szervezése szempontjából fontos, hogy a gyerekek ne unatkozzanak, koruknak megfelelő lehetőségek közül választhassanak és alakítsák ki önálló érdeklődési körüket.

## 5. A kulcskompetenciák

### Anyanyelvi kommunikáció

Az anyanyelvi kommunikáció magában foglalja a fogalmak, gondolatok, érzések, tények és vélemények kifejezését és értelmezését szóban és írásban egyaránt (hallott és olvasott szöveg értése, szövegalkotás), valamint a helyes és kreatív nyelvhasználatot a társadalmi és kulturális tevékenységek során, az oktatásban és képzésben, a munkában, a családi életben és a szabadidős tevékenységekben.

### Matematikai kompetencia

A matematikai kompetencia a matematikai gondolkodás fejlesztésének és alkalmazásának képessége, felkészítve ezzel az egyént a mindennapok problémáinak megoldására is. A kompetenciában és annak alakulásában a folyamatok és a tevékenységek éppúgy fontosak, mint az ismeretek. A matematikai kompetencia – eltérő mértékben – felöleli a matematikai gondolkodásmódhoz kapcsolódó képességek alakulását, használatát, a matematikai modellek alkalmazását (képletek, modellek, struktúrák, grafikonok/táblázatok), valamint a törekvést ezek alkalmazására.

### Természettudományos kompetencia

A természettudományos kompetencia készséget és képességet jelent arra, hogy ismeretek és módszerek sokaságának felhasználásával magyarázatokat és előrejelzéseket tegyünk a természetben, valamint az ember és a rajta kívüli természeti világ közt lezajló kölcsönhatásban lejátszódó folyamatokkal kapcsolatban magyarázatokat adjunk, előrejelzéseket tegyünk, s irányítsuk cselekvéseinket. Ennek a tudásnak az emberi vágyak és szükségletek kielégítése érdekében való alkalmazását nevezzük műszaki kompetenciának. E kompetencia magában foglalja az emberi tevékenység okozta változások megértését és az ezzel kapcsolatos, a fenntartható fejlődés formálásáért viselt egyéni és közösségi felelősséget.

### A hatékony, önálló tanulás

A hatékony, önálló tanulás azt jelenti, hogy az egyén képes kitartóan tanulni, saját tanulását megszervezni egyénileg és csoportban egyaránt, ideértve az idővel és az információval való hatékony gazdálkodást is. Felismeri szükségleteit és lehetőségeit, ismeri a tanulás folyamatát. Ez egyrészt új ismeretek szerzését, feldolgozását és beépülését, másrészt útmutatások keresését és alkalmazását jelenti. A hatékony és önálló tanulás arra készteti a tanulót, hogy előzetes tanulási és élettapasztalataira építve tudását és képességeit helyzetek sokaságában használja, otthon, a munkában, a tanulási és képzési folyamataiban egyaránt. A motiváció és a magabiztosság e kompetencia elengedhetetlen eleme.

**Szociális és állampolgári kompetencia**

A személyes, értékorientációs, interperszonális, interkulturális, szociális és állampolgári kompetenciák a harmonikus életvitel és a közösségi beilleszkedés feltételei, a közjó iránti elkötelezettség és tevékenység, felöleli a magatartás minden olyan formáját, amely révén az egyén hatékony és építő módon vehet részt a társadalmi és szakmai életben, az egyre sokszínűbb társadalomban, továbbá ha szükséges, konfliktusokat is meg tud oldani. Az állampolgári kompetencia képessé teszi az egyént arra, hogy a társadalmi folyamatokról, struktúrákról és a demokráciáról kialakult tudását felhasználva, aktívan vegyen részt a közügyekben.

**Kezdeményezőképesség és vállalkozói kompetencia**

A kezdeményezőképesség és vállalkozói kompetencia segíti az egyént a mindennapi életben - a munkahelyén is - abban, hogy megismerje tágabb környezetét, és képes legyen a kínálkozó lehetőségek megragadására. A tudást, a kreativitást, az újításra való beállítódást és a kockázatvállalást jelenti, valamint azt, hogy célkitűzései érdekében az egyén terveket készít és hajt végre. Alapját képezi azoknak a speciális ismereteknek és képességeknek, amelyekre a gazdasági tevékenységek során van szükség.

**Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség**

Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség magában foglalja az esztétikai megismerés, illetve elképzelések, élmények és érzések kreatív kifejezése fontosságának elismerését mind a tradicionális művészetek nyelvein, illetve a média segítségével, ideértve különösen az irodalmat, a zenét, a táncot, a drámát, a bábjátékot, a vizuális művészeteket, a tárgyak, épületek, terek kultúráját, a modern művészeti kifejezőeszközöket, a fotót s a mozgóképet.

## *6.* Tanulói jogviszony

Alapvető nevelési cél az, hogy minden kiskorú tanulói jogviszonnyal rendelkezzen. A vonatkozó jogszabályok ennek kötelező érvényét nem írják elő a 16. életévét betöltött kiskorúak számára, ami speciális, sajátos feladatot teremt a speciális gyermekotthonban dolgozók számára. A tanulói jogviszonnyal nem rendelkező gyermekek számára az elsődleges cél az iskoláztatás folytonosságának újbóli biztosítása, valamint amennyiben ez nem érvényesíthető, abban az esetben a gyermekek érdemi napközbeni foglalkoztatása.

A mindennapos iskolába járás alóli felmentés okait fel kell tárni és elemezni ~~kell~~. A további feladatok meghatározása szempontjából fontos információ, hogy a felmentés oka szocializációs és/vagy tanulási zavar, és/vagy alapismereti hiányosságok.

A figyelem- és tanulászavarral, hiperaktivitással, észlelési és koordinációs nehézségekkel küzdő gyermek megkülönböztetett bánásmódban, figyelemben, nevelésben részesül.

## 7. A fejlesztő pedagógus tevékenysége:

A gyermek motoros nyugtalanságának és tanulási zavarainak, gondjainak megértésében, tolerálásában és a megfelelő viszonyulási, reagálási mód kiválasztásában, illetve gyakorlásában segítséget nyújt a fejlesztő pedagógus.
Általános feladatai:

- A Szakértői Bizottság szakvéleménye alapján meghatározza a fejlesztési feladatokat és lehetőségei szerint a legjobban teljesíti azokat.
- Felméri a gyermekek képességbeli hátrányának, lemaradásának mértékét és annak súlyosságához igazítja nevelésének-oktatásának tartalmát, módszereit.
- Megállapítja a gyermek fejleszthetőségének mértékét. Szükség esetén a pszichológussal együttműködik, együtt alakítják ki a véleményüket.
- Megállapítja a fejlesztési módszereket, kiválasztja a legmegfelelőbb eljárásokat.
- Szervezi és vezeti a fejlesztő foglalkozásokat, szabadidős programokat.

Segítséget nyújt a fejlesztésre szoruló gyermek:

- képességeinek fejlesztéséhez,
- életviteli nehézségek leküzdéséhez
- társadalmi környezete rendezéséhez
- a gyermek személyiségének fejlesztésével és praktikus ismeretek oktatásával felkészíti őket az önálló életvezetésre
- végzi a képességzavarral diagnosztizált gyermekek fejlesztését,
- képviseli a gyermekek érdekeit.
- Konzultál más szakemberekkel, tanácsot ad szülőknek, gondozóknak.

A viselkedési zavarral küszködő gyermekkel kapcsolatos feladatai:

- a beilleszkedési, viselkedési zavarokat felismer, diagnosztizálja
- fejleszti a tűrőképességet, a pszichés funkciókat, figyelmet, megfigyelőképességet, emlékezetet, koncentráció képességet
- mérsékeli a környezeti behatások szerepét
- a tűrőképesség, a figyelem, a megfigyelőképesség, az emlékezet, a koncentráció képesség fejlesztése

Tanulási zavarokkal küszködő gyermekekkel kapcsolatos feladatai:

- különböző vizsgálatokat végez a testséma, a térorientáció, a finommozgás, és az artikuláció szempontjából

A tantárgyakhoz kapcsolódó fejlesztés feladatai:

- tanulási korrekció, tanulási motiváció fejlesztése

- beszédkészség, kifejezőkészség fejlesztése
- ismeretkör bővítése, a figyelem és a fogalmi gondolkodás fejlesztése

## *8.* A pszichológus feladatai

- **Mentálhigiénés segítségnyújtás**

Intézményünkben, a növendékek létszámának megfelelően 1 főállású pszichológus dolgozik. Megbízási szerződéssel heti 6 órában még egy fő pszichológus segíti a szakmai munkát. A pszichológus tevékenységét a Pszichológusok Szakmai Etikai Kódexe; a Szakmai Protokoll gyermek - és lakásotthonokban dolgozó pszichológusok számára, valamint a mindenkori egyéni munkarendjük (munkaköri leírásuk) határozza meg.
A pszichológus munkája egyrészt a növendékek segítése, másrészt a nevelők, gyermekfelügyelők támogatása. Ezeken a területeken végzi tevékenységét – a mindenkori pszichológus képzettségétől és a rendelkezésre álló eszközöktől függően.

- **Növendékek segítése**

A személyiségfejlesztés tervezése és gyakorlata átöleli a gyermek egész személyiség struktúráját. A gyermekotthonokba kerülő növendékek intervenciós következményeként jelentkező traumás veszteségek (önbecsülés, kontrollérzet sérülése, a gyermek kényszerű elhelyezése az otthonából, kiszolgáltatottság érzése, elszakadás a megszokott környezettől, személyektől) feldolgozásában az intézmény pszichológusa segít. A pszichológus legfontosabb **feladata** a fiatalok *személyiségfejlesztésének* elősegítése. Feladat a sérült növendékek mentálhigiénés gondozása, megtanítani őket önmaguk és mások tiszteletére, szeretetére, megbecsülésére, megfelelő önismeretre és tűrőképességre, a nehézségek és problémák természetes megoldására. Továbbá feladat a növendékek és hozzátartozóik kapcsolatának erősítése, valamint a gyermekotthonban befogadó, elfogadó közösség kialakítása.
Fontos szakmai célkitűzés a gyermekotthonba bekerülő fiatalok beilleszkedésének segítése, empatikus hozzáállás kialakítása a közösségben, az érkező fiatal személyes integritásának védelme. (A bekerülés okozta sokk csökkentése.)
Mindehhez biztosítani az egyéni és csoportos foglalkozásokat.

A személyiségfejlesztés, mint kiemelt **cél** elérése az alábbi részterületek fejlesztésével segíthető elő:

- Megfelelő információ a fejlődéstörténetükről
- Érzelmi támogatás
- Szociális készségek fejlesztése
- Önismeret elmélyítése
- Pozitív énkép kialakítása
- Traumatikus élmények feldolgozása

- Adaptív konfliktuskezelés
- Megfelelő kommunikáció elsajátításának elősegítése, fejlesztése (kommunikációs készség fejlesztése)
- Én erő, önértékelés növelése
- Önszabályozó funkciók erősítése
- Szorongás, stressz csökkentése
- Önkiszolgáló motívumok fejlesztése
- Empátia, tolerancia, szolidaritás készségének fejlesztése
- Kötődési készség fejlesztése
- Autonóm személyiség kialakítása
- Reális pályaválasztás elősegítése

A társadalomba történő beilleszkedés segítése, mint **cél** elérése az alábbi részterületek fejlesztésével segíthető elő:

- Életvezetési tanácsadás, segítségnyújtás
- Probléma és konfliktuskezelés
- Megfelelő közösségi kapcsolatok, társkapcsolatok, közösségi szerepek kialakítása
- Szabályok, normák megismertetése
- Családi kapcsolatok rendezése

A felsorolt célok elérése érdekében a pszichológus a következő **módszereket** alkalmazhatja:

- Rapport teremtés, az elérhetőség biztosítása
- Megfelelő intervenciós tevékenység szükségességének megállapítása, megtervezése

<u>Egyéni foglalkozások</u>:

- Feltáró, segítő, terápiás jellegű beszélgetés (szupportív terápia, krízis-intervenció, gyászmunka elősegítése, szociális készségek fejlesztése, indulati kontroll fejlesztése, agressziókezelés fejlesztése, önismeret, személyes narratívák kialakítása, én erősítés, enyhe hangulatzavar kezelése, szorongáscsökkentés)
- Terápiás jellegű játék, rajz, mese, stb. (Kamaszkori történések, gyászfeldolgozás, szülőkhöz való viszony, stb. feldolgozásához). A mesei szimbólumvilág segítséget nyújt az adott élethelyzettel való megküzdéshez, annak megértéséhez, mozgósítva a fantáziájukban, gyermeki személyiségükben rejlő kreatív erőforrásaikat.)

- Tanácsadás (pl.: életvezetési tanácsadás, konfliktuskezelés, pályaorientáció. A speciális pályaválasztási teendők mellett fontos az egész pszichés struktúra feltérképezése, fejlesztése, az optimális jövőkép, énkép, önismeret kialakítása, az öntevékenység fokozása.)

Csoportos foglalkozások:

- Részvétel a csoportok életében, kötetlen együttlét a növendékekkel
- Csoportfoglalkozások a csoport életterén kívül (pszichológusnál)
- Tematikus és kreatív csoportfoglalkozások. (Csoportos önismereti foglalkozás: kötetlen, problémafeltáró, ventiláló, edukációs jellegű beszélgetések. Ezek pozitívuma, hogy elemi szükségletekre, funkciókra épülve kielégítik azokat, így csökken a tevékenységgel szembeni ellenállás, egyúttal az aktuális érzelmi és szellemi igényeket is figyelembe veszi.)
- Esetmegbeszélő teameken való részvétel, illetve azok vezetése

- **A nevelők, gyermekfelügyelők támogatása**

A gyermekotthonban tevékenykedő pszichológus szakember elsődleges feladata, a gyermekek, növendékek egészséges személyiségfejlődésének elősegítése, társadalomba történő beilleszkedésének segítése. Ugyanakkor további célja, hogy a gyermekek nevelését, gondozását, fejlesztését megvalósító, elősegítő felnőttek támogatásában is részt vegyen.

**Célok:**
- A nevelők, gyermekfelügyelők szakmai személyiségének támogatása, szakmai tudatosságuk erősítése
- Nevelési elvek összehangolása, a nevelési eszközök egységesítése
- Személyes szakmai kapcsolatok erősítése, a munkatársak közötti konfliktusok megelőzése, kezelése
- A nevelők, gyermekfelügyelők mentálhigiénéjének megőrzése, támogatása, kiégés prevenció

A célok elérése érdekében a pszichológus a következő **módszereket** alkalmazhatja:

- Egyéni tanácsadás (esetmegbeszélés, információ- és ismeretátadás)
- Csoportos tanácsadás (esetmegbeszélés, információ- és ismeretátadás, problémafókuszú megbeszélés, igény esetén szakmai ismeretek átadása)
- Team vezetése. Lehetséges formái: (ventiláció, esetmegbeszélés, konfliktuskezelési készség fejlesztése, team-építés)
- Téma centrikus csoportfoglalkozás
- Mediációs jellegű segítségnyújtás kollégák közötti konfliktus esetén
- Hozzáférhetőség biztosítása személyes problémával való megkeresés esetén, továbbá amennyiben szükséges- megfelelő szakemberhez irányítás.

## 9. A nevelők és gyermekfelügyelők gondozási feladatai:

A napi feladatok elvégzése és gyakorlása során nagy hangsúlyt fektetünk az állandóságra, rendszerességre. Mivel különböző szocializációs normákat hoznak magukkal a fiatalok, a

házirend segítségével egyértelművé válnak számukra az elvárások, kötelességek, a napi tevékenységek egymásutánisága. Szervesen együttműködnek a csoportban dolgozó gyermekfelügyelők, nevelők, akik tanácsaikkal segítik a mindennapi életvezetés elsajátítását és figyelembe veszik az egyéni sajátosságokat. Itt említenénk meg, hogy a csoport számára szükséges havi ellátmány (élelmezés, higiéniai szerek stb.) megvásárlása, a gyermekek bevonásával valósul meg. Így képet kapnak a pénz fogalmáról, tisztában vannak az árakkal, képesek megérteni, hogy be kell osztani a jövedelmet, megtanulják melyek az alapvető élelmiszerek és ez által az egészséges táplálkozás alapjait is elsajátítják. A közös tevékenységek a felnőttekkel bizonyos kötődést, bizalmat váltanak ki, mely az elhanyagolt gyermekek esetében jelentős előrelépés a reális világkép kialakításában, érzelmi fejlődésük érdekében. A tudatos személyiségfejlesztés, empatikus képességek felszínre hozása és a pozitív példa támogatása segíthet a deviáns magatartási formák kezelésében.

## 10. A szabadidő hasznos eltöltését szolgáló foglalkozások, rekreáció

A szabadidős foglalkozások nyújtsanak kikapcsolódást, pihenést a gyermekeknek.
Kapjon szerepet az egészséges-kulturált életmódra nevelés, a sport, a természeti környezet megismerése, óvása.
A gyermekek kapjanak lehetőséget irodalmi, képzőművészeti, vizuális képességeik fejlesztésére. A szabadidő szervezése szempontjából fontos, hogy a gyerekek ne unatkozzanak, koruknak megfelelő lehetőségek közül választhassanak és alakítsák ki önálló érdeklődési körüket.

A növendékek életrendje, tanulása, szabadidője szervezésének pedagógiai elvei:

- gyermekek életrendjét a gyermekotthonban a házi- és napirend szabályozza. Az életrend legyen összhangban a gyermekotthon és az iskolák működésével, vegye figyelembe annak elsődlegességét, hogy a növendékek kötelezettsége a tanulás, joga a pihenés, szórakozás, művelődés. Az életrend legyen rugalmas, adja meg a napi időbeosztás, feladatvégzés kereteit, amit minden növendéknek kötelessége betartani, de ne szabályozza túl a gyermekek életét.

## 11. Rendszeres, irányított szabadidős tevékenységek:

- **Sport szakkör** (heti két alkalommal):

A szakkör célja a rendszeres testmozgás igényének kialakítása mellett az egészséges életmódra nevelés, a tűrőképesség, az állóképesség, a kézügyesség, az izomerő, az egészséges versenyszellem fejlesztése. A küzdősportok fizikai megterhelése által lekötni s fölösleges energiákat, hogy azok ne az agresszivitás irányába teljesülhessenek ki. A szabálytudat és fegyelmezettség fejlesztésével kialakítani a toleranciát, kitolni az ingerküszöböt, és kialakítani egy olyan viszonyulást a társadalom más tagjaihoz, mely lehetővé teszi a gyermeket a társadalmi normák és mások elfogadására a szabályok betartására. Szakmai követelmény a felkészült edző személye és a megfelelő helyiség, ahol a tevékenység folytatható. Az izomerő

és az állóképesség fejlesztéséhez rendszeres, tervezett edzésprogrammal segíti a szakkörvezető a fejlődést. A különféle erősítésekhez szükséges tárgyi feltételek: különféle súlyzók, erősítésre alkalmas kondi gépek, labdák.

### 12. Szociális értékrend és képességrendszer kialakításának segítése

A gyermekotthon, mint elsődleges szociális közeg kell, hogy pótolja a család szocializációs funkcióit.
A nevelési folyamat során helyezzen hangsúlyt a pozitív szociális szokások és minták közvetítésére, a szociális készségek (empátia-, tolerancia-, konfliktuskezelő készségek, stb.) fejlesztésére.
Fontos a kommunikációs, együttműködése képesség fejlesztése. A nevelési folyamatban vegye figyelembe a gyermekek vérszerinti családjának sajátosságait, értékeit, a gyermek identitásának, szocializációjának segítése érdekében.

### 13. Csoportgazdálkodás

A csoportgazdálkodás célja, hogy a gyermekek, életkoruknak megfelelő szinten, olyan praktikus gazdálkodási ismeretek birtokába jussanak, amelyek majd önálló életvitelüket segítik. Legfontosabb feladat, hogy a növendékek aktív részeseivé váljanak a mindennapi munkafolyamatok előkészítésének, szervezésének, lebonyolításának.
A gyermekek váljanak aktív részesévé a gazdálkodási feladatoknak, tanulják meg a takarékosság fogalmát, előnyeit, vigyázzák és óvják életterük berendezéseit, értékeit.

## V. ENGEDÉLY NÉLKÜLI ELTÁVOZÁS

A speciális ellátást igénylő gyermek- és fiatalkorúak kriminálisan veszélyeztetettek. A szökésben lévő fiatal sajátos, kettős veszélyhelyzetben van: egyrészt bűncselekményt követhet el, másrészt bűncselekmény áldozatává válhat. A szökésben eltöltött idővel egyenes arányban van ez a kettős fenyegetettség.

Az intézményben elhelyezett növendékek magatartása, a beutalás „kényszerjellege" miatt törekedni kell az engedély nélküli eltávozások megelőzésére.

Ehhez fontos a belső szabályok egységben tartása, a kontroll nélküli eltávozások megelőzése, csoporton belül programok szervezése, a napirend következetes betartása, illetve betartatása.

Engedély nélküli eltávozás esetén elsődlegesen a gondozási hely feladata a gyermek mielőbbi felkutatása, a felkutatási kérelem rendőrségnek történő elküldése és a gyermekvédelmi gyám

haladéktalan tájékoztatásával egyidejűleg. A 14 év alatti gyermek esetében haladéktalanul, egyéb esetben 24 órán belül a fiatal országos körözését kell kezdeményezni a helyi rendőri szerveknél. Kapcsolattartásainak pontosabb ismeretében a felkutatásban, a csoportban dolgozók felelőssége hangsúlyos. A gyermek felkutatása esetén a gyermekotthon, illetve rendőrségi előállítás esetén a gyermekvédelmi gyám gondoskodik a növendék azonnali visszaszállításáról a gondozási helyére.

## 1. Személyes szabadság korlátozása

**Személyes szabadság korlátozása:**

A gyermek személyes szabadságának korlátozást a felügyeletét ellátó munkatárs, vagy az intézmény pszichológusa, vagy orvosa kezdeményezésére (intézményünk főállású, és megbízásos szerződéssel dolgozó orvossal nem rendelkezik) speciális gyermekotthon vezetője, illetve annak távollétében az ügyeletes vezető írásban rendelheti el, **legfeljebb 48 óra időtartamra**, kijelölve a helyiséget, ahol a gondozott gyermeknek tartózkodnia kell.
A személyes szabadság korlátozásának elrendeléséről, valamint annak okáról a gyermekotthon vezetője haladéktalanul, de legkésőbb 36 órán belül értesíti a gyermekjogi képviselőt, a gyermekvédelmi gyámot, az illetékes gyámhivatalt, valamint a gondozási hely szerint illetékes Szakértői Bizottságot.

**Biztonsági elkülönítő:**

Amennyiben a személyes szabadság korlátozása során a speciális gyermekotthon vezetője a gondozott gyermek tartózkodási helyeként a biztonsági elkülönítőt jelöli ki, a személyes szabadság korlátozásának elrendelésével egyidejűleg intézkedni kell a gondozott gyermek haladéktalan orvosi vizsgálatáról.
A gondozott gyermek a biztonsági elkülönítőben az orvos által szükségesnek tartott ideig, de legfeljebb 24 óráig tartózkodhat. Amennyiben a gondozott gyermek magatartása ezt követően sem rendeződik, kezelését fekvőbeteg ellátó intézményben kell folytatni.

**Nevelési felügyelet:**

Ha a gyermek személyes szabadságának korlátozása előreláthatólag negyvennyolc órát meghaladóan szükséges, a speciális gyermekotthon vezetője kezdeményezi a gyámhatóságnál a gyermek nevelési felügyeletének elrendelését.

A gyámhatósági határozat meghozataláig elsősorban a gyermek kivizsgálására, a veszélyeztető magatartás megszüntetésére, és a gyors állapotromlás megelőzésére kell törekedni.
A nevelési felügyelet megszűnik a bíróság erre irányuló döntése alapján, a meghatározott idő elteltével, továbbá hivatalból vagy a gyermek, a gyermekjogi képviselő, a gyermekvédelmi gyám, a gyermekotthon vezetője általi – kérelemre.

# VI. A GYERMEKOTTHON KAPCSOLATRENDSZERE

Az állami gondoskodás alatt lévő gyermekek súlyos kapcsolati problémákkal küszködnek. Cél a gyermek kapcsolatrendszerét alkotó személyek (szülők, pedagógusok, kortársak) magatartásának, cselekedeteinek, a gyermeket körülvevő szociális egységek (közösségek, iskola, intézmények) a kulturális és természeti dolgokból kiinduló hatásoknak formálása, koordinálása.

Ennek révén a gyermekek pozitív megerősítést kapnak, segítségével értékeik kibontakozhatnak (személyiségformálás, aktivitás).
A cél érdekében szükséges a széles skálájú kapcsolatrendszer kialakítása.
Folyamatosan a kapcsolattartás, személyesen, telefonon keresztül, levelezés útján:

- gyermekek vér szerinti családjával,
- fenntartóval,
- gyámhatóságokkal,
- gyermekjóléti szolgálatokkal,
- alap –és középfokú oktatási intézményekkel, kollégiumokkal,
- közművelődési és sportintézményekkel,
- gyermekotthonokkal, lakásotthonokkal,
- egyházakkal, civil szervezetekkel,
- rendőrséggel, ügyészséggel,
- pedagógiai főiskolákkal
- drogambulanciával közös rendezvényeinken, és általuk rendszeresen szervezett programokon növendékeink részt vesznek.

A külső kapcsolatrendszeren kívül fontos szerepe van a gyermekotthon szűkebb skálájú helyi szakmai kapcsolatrendszerének.

A gyermekvédelmi gyám, növendékügyi előadó, szakmai vezető, fejlesztő pedagógus, pszichológus, pedagógus-nevelők, gyermekvédelmi asszisztensek és gyermekfelügyelők folyamatos és rendszeres kapcsolatban vannak. Az eredményes gondozás nevelés érdekében az aktuális probléma megoldásában mindig a kompetens szakemberek vesznek részt.

## A gyermekotthon családi kapcsolatok ápolásával összefüggő tevékenysége:

- erősíteni kell a gyermekek vér szerinti kapcsolatait, érzelmi kötelékeit, a szülők gyermekeik iránti felelősségérzetét, nevelési kompetenciájukat;
- a családtagok fogadására önálló helyiséget kell biztosítani;
- a családba történő hazautazást rendszeresen elő kell segíteni;
- a levelezésre és a telefonkapcsolatra lehetőséget kell biztosítani,

- a gyermekotthon tájékoztatja a gyámhatóságot, gyermekvédelmi gyámot a gyermek és hozzátartozóinak kapcsolatáról, a szülő együttműködéséről, vagy a szülő esetleges jogsértő magatartásáról;
- a gyermekvédelmi gyám együttműködik a szülők lakhelyén működő gyermekjóléti szolgáltatással abban, hogy a gondozott gyermek és családja között a kapcsolat rendeződjön, a gyermek felkészüljön a családba történő visszahelyezésre, hogy a szülőkkel együttműködve a család életvitele alkalmas legyen a gyermek befogadására.
- amennyiben a gyermek nem rendelkezik vér szerinti kapcsolatokkal, lehetőség szerint patronáló családdal / befogadó családdal való kapcsolattartás segítése /Pl. barát, osztálytárs családja/.
- az előző gondozási hellyel való kapcsolattartás elősegítése (nevelőszülő, lakásotthon, gyermekotthon), különös tekintettel az ott tartózkodó testvérekre.
- a gyermekotthon szakmai vezetője segítheti a gyermekvédelmi gyám munkáját, a nagykorúság előtt álló gondozottak tájékoztatásában az általuk igénybe vehető támogatási lehetőségekről (utógondozói ellátás, utógondozás, otthonteremtési támogatás, állami-, civil-, és egyházi szervezetek által nyújtott támogatások). Családi környezetbe való visszailleszkedésük, önálló életvitelük megkezdésének előkészítése.

A gyermekvédelmi gyám folyamatosan kapcsolatot tart a gondozási hely munkatársaival, a növendékekkel. Az együttműködés keretein belül elsősorban a kapcsolattartási szabályok betartására törekszik, figyelemmel kíséri, hogy a növendék és családja között megfelelő minőségű kapcsolattartást ír-e elő a gyámhivatal, és jelzi, ha annak minősége nem felel meg a növendék érdekeinek, ill. a kapcsolattartásra jogosult lehetőségeinek és körülményeinek. A tudomására jutott információk, bizonyítékok, ill. tapasztalatai /környezettanulmány, családgondozói feljegyzés/ alapján javaslatot tesz a gyámhivatal felé a kapcsolattartás módosításának – korlátozásának, vagy bővítésének - megkérésére.

A kapcsolattartásra jogosult (hozzátartozó) és a gondozott gyermek kapcsolattartását a gyámhivatal határozza meg. Az ellátást nyújtó elősegíti a gondozott gyermeknek hozzátartozójával való folyamatos kapcsolattartását. A kapcsolattartás idején a hozzátartozó köteles az intézmény házirendjét betartani. Ha a kapcsolattartás kérdésében vita merül fel a hozzátartozó és a gyermekvédelmi gyám között, a gyermekvédelmi gyám köteles a gyámhivataltól döntést kérni.

A vérszerinti családdal való kapcsolat tartalmasabbá tételéhez évek óta kapcsolattartásra alkalmas helyiséget biztosítunk. Amennyiben az illetékes gyámhatóság határozatában előírja a látogatások alkalmával a szakszemélyzet jelenlétét, azt biztosítjuk.
A kapcsolattartás megvalósulásáról a gyermekotthon kapcsolattartási naplót vezet.

# VII. A GYERMEKEK ÉS AZ ELLÁTÁST NYÚJTÓK ÉRDEKEINEK VÉDELME

## 1. Gyermekjogi képviselő

A gyermeki jogok minél szélesebb körű érvényesülésének érdekében a gyermekotthon gondoskodik arról, hogy az elhelyezett gyermekek számára megismerhető legyen a gyermekjogi képviselő neve, telefonszáma, valamint fogadóóráinak helye és időpontja. Mindez minden lakásotthoni csoport faliújságján megtalálható.

Az intézmény a gyermekjogi képviselő részére biztosítja:

- annak látogatása során az intézmény területén belül a gyermekek számára könnyen hozzáférhető és négyszemközti beszélgetés lefolytatására alkalmas megfelelő helyiséget;
- a helyszínen való tájékozódás és az iratokba való betekintés lehetőségét;
- az érdekképviseleti fórum ülésének időpontjáról való értesítést.

A gyermekjogi képviselő által írásban tett észrevételekre, megkeresésekre a gyermekotthon szakmai vezetője 15 napon belül válaszol, illetőleg a megtett intézkedéseiről a gyermekjogi képviselőt értesíti.

## 2. Érdekképviseleti Fórum

Az Érdekképviseleti Fórum a Gyvt. 35., 36. és 37. paragrafusában foglaltaknak megfelelően elsősorban az ellátásban részesülő **gyermekek és fiatal felnőttek érdekvédelmét szolgálja**. A fórum megvizsgálja a hozzá benyújtott panaszokat, döntést hoz a hatáskörébe tartozó ügyekben, javaslatot tehet a gyermekjogi képviselőnél, illetve más hatáskörrel rendelkező szervnél.

A Érdekképviseleti Fórum az intézmény vezetője számára **véleményt nyilváníthat** a gyermekeket, a fiatalokat érintő ügyekben, **javaslatot tehet** az alaptevékenység szolgáltatásainak tervezéséről, működtetéséről, valamint az ebből származó bevételek felhasználásáról, és **egyetértési jogot gyakorol** a házirend jóváhagyásánál.

Az ellátásra vonatkozó kifogások, a gyermeki jogok sérelme, valamint az intézményi dolgozói kötelezettségszegése esetén a gyermek, a gyermek szülője vagy más törvényes képviselője, a gyermekönkormányzat és a fiatal felnőtt panasszal élhet az Érdekképviseleti Fórumnál. A beérkező panasz kivizsgálása után a fórum 15 napon belül értesítést küld a vizsgálat eredményéről.

### 3. PANASZKEZELÉSI SZABÁLYZAT

A panaszkezelési szabályzat célja, hogy megfelelően szabályozott keretek között biztosítsuk az ellátottak számára a panaszok megfogalmazását, jelzését, illetőleg a beérkezett panaszok kivizsgálását és szükség szerinti kezelését. A szabályzat a felmerülő problémák és viták megfelelő szintű megoldásának szabályozását szolgálja (2. számú melléklet).

Panaszkezelési szabályzat célja az Intézmény működési körében felmerülő problémák és viták megfelelő szintű megoldásának szabályozása.

#### 4. Az ellátást nyújtók jogaival kapcsolatos szabályok

A munkatársak számára a jogok gyakorlásának és kötelezettségének teljesítésének alapvető szabályait a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény határozza meg. Az intézmény dolgozóit megilleti a munkavégzéshez kapcsolódó megbecsülés, emberi méltóságuk és személyiségi jogaik tiszteletben tartása. A dolgozóknak joga van a megfelelő munkavégzési körülményekhez.

## VIII. A SZAKMAI FELKÉSZÜLTSÉG BIZTOSÍTÁSÁNAK MÓDJAI, FORMÁI

Célunk a gyermekotthon szakmai színvonalának megerősítése, fejlesztése. A szakemberek motiváltságának fenntartása, kompetenciák fejlesztése.
A gyermekotthon munkatársainak számára a különböző fórumokon való részvétel lehetőségével (tapasztalatcsere, továbbképzés)biztosítjuk a munkájukhoz szükséges szakmai segítséget, támogatást, információt. Dolgozóink igénylik a munkakörükhöz kapcsolódó továbbképzési lehetőségeket, elméleti és gyakorlati ismereteik kiegészítését.
A gyermekotthon kiterjedt szakmai kapcsolatokat épít és ápol, nyitott új módszerek, jó gyakorlatok megismerésére elsajátítására.
Rendszeresen megszervezésre kerülnek tematikus jellegű továbbképzések, mellyel biztosítjuk a munkatársaink szakmai ismereteinek bővülését, a team munka fejlesztését.
A munkatársak számára elérhetőek szakkönyvek, szakfolyóiratok. A gyermekotthon szakmai vezetője lehetőséget teremt munkatársai számára tapasztalataik, javaslataik, és észrevételeik megfogalmazására. Havonta kerül sor a szakmai vezető és a csoportvezető nevelő által irányított csoportmegbeszélésre az adott gyermekcsoport dolgozói számára, ahol rendszeres napirendi pontok a szakmai munkát érintő változások.
A szakemberek továbbképzése a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról szóló 9/2000.(VIII.4.) SZCSM rendelet alapján történik.

**ZÁRADÉK:**

A Somogy Megyei Gyermekvédelmi Központ, Óvoda, Általános Iskola és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat Zita Speciális Gyermekotthonának nevelőtestülete megismerte és jóváhagyta a szakmai programot.

Kaposvár, 2016. november 3.

**Giczi Tamásné**
**szakmai vezető**

Somogy Megyei Gyermekvédelmi Központ, Óvoda, Általános Iskola és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat 16.

**Tomorné Huber Éva**
**igazgató**

Somogy Megyei Gyermekvédelmi Központ,
Óvoda, Általános Iskola és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat
(8700 Marcali, Berzsenyi u. 114.)

1. SZÁMÚ MELLÉKLET

# SOMOGY MEGYEI GYERMEKVÉDELMI KÖZPONT-ÓVODA, ÁLTALÁNOS ISKOLA-TERÜLETI GYERMEKVÉDELMI SZAKSZOLGÁLAT

# ZITA SPECIÁLIS GYERMEKOTTHONA

# HÁZIREND

# TARTALOMJEGYZÉK

I. TÖRVÉNYI HÁTTÉR ..... 36

II. A KAPCSOLATTARTÁS ÉS ELTÁVOZÁS RENDJE ..... 36

III. ÁLTALÁNOS MAGATARTÁSI SZABÁLYOK ..... 37

IV. LAKÓSZOBÁN BELÜLI SZABÁLYOK ..... 37

V. JOGOK ÉS KÖTELESSÉGEK ..... 38

VI. PANASZJOG ÉRVÉNYESÍTÉS MÓDJAI ..... 39

VII. SPECIÁLIS GYERMEKOTTHON NAPIRENDJE ..... 40

VIII. JUTALMAZÁS, BÜNTETÉS ..... 41

IX. AZ ÉRDEKKÉPVISELETI FÓRUM FELADATA, HATÁSKÖRE, MŰKÖDÉSE ..... 42

X. A HÁZIREND JÓVÁHAGYÁSA ..... 43

# I. TÖRVÉNYI HÁTTÉR

Készült az 1997.évi XXXI. törvény, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról[1] szóló törvény (továbbiakban: Gyvt.) és a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998.(IV.30.) NM rendelet vonatkozó rendelkezései alapján.

A gyermekotthon a gondozásba vett gyermek otthona. Harmonikus fejlődésük érdekében biztosítani kell nyugalmukat, a szeretetteljes körülményeket.
„A gyermeknek joga van ahhoz, hogy a fejlődésére ártalmas környezeti és társadalmi hatások, valamint az egészségre káros szerek ellen védelemben részesüljön." (Gyvt. 6. § (4) bekezdése)
„A gyermekvédelmi rendszerben foglalkoztatottakat- külön jogszabályban meghatározott munkakörükkel összefüggésben- megilleti az a jog, hogy személyüket megbecsüljék, emberi méltóságukat és személyiségi jogaikat tiszteletben tartsák, tevékenységüket értékeljék és elismerjék." (Gyvt. 15. § (6) bekezdése)

# II. KAPCSOLATTARTÁS és ELTÁVOZÁS RENDJE

LÁTOGATÁS/KAPCSOLATTARTÁS
Minden esetben a gyámhatósági határozatok alapján történik.

TELEFONREND:
Minden szint a gyermekotthonban telefonkészülékkel rendelkezik, a rokonok és ismerősök **minden nap 18-20 óra között** telefonálhatnak. A gyerekek nevelői engedéllyel kapcsolattartásuktól függően telefonálhatnak **18-20 óra között,** amit az erre kijelölt füzetbe kötelesek beírni. Ezen kívül jutalomból az alkalmak száma növelhető. A bejövő hívásokat csak felnőtt fogadhatja.
LEVELEZÉS: egyéni igények szerint.
EGYÉNI SZABADIDŐ: a korosztálynak megfelelően, közös megállapodás szerint, egyéni elbírálás alapján. A fiatal felnőtt is köteles a házból való eltávozást, annak helyét, valamint a visszaérkezés idejét a műszakban lévő felnőttel megbeszélni. A lakásotthoni egységet/csoportot a nevelő tudta és engedélye nélkül a növendékeknek elhagyni tilos.
IDŐSZAKOS ELTÁVOZÁSOK: a hétvégén, iskolai szünetben, rendkívüli esetben az eltávozás rendje a gyermekek gyámhatósági határozataiban egyénileg szabályozott.
TARTÓS SZABADSÁG: az a gyermek engedhető el, aki nem áll orvosi kezelés alatt, illetve akinek hozzátartozója a „felelősségvállalási nyilatkozatban" foglaltakat betartja, és ezt aláírásával elismeri. Ez leginkább a nagykorúság betöltése előtti időszak általában -2-3

hónap.

## III. ÁLTALÁNOS MAGATARTÁSI SZABÁLYOK

2. A gyermekotthon területére bódító szereket (alkohol, cigaretta, kábítószer.) behozni, és fogyasztani tilos.
3. Ittas egyén nem tartózkodhat az intézmény területén, és hozzátartozóit nem látogathatja.
4. A felszerelési és használati tárgyak épségére köteles mindenki vigyázni, függetlenül attól, hogy milyen minőségben tartózkodik a gyermekotthonban.
5. A közös helyiségek (fürdőszoba, WC, stb.) használat utáni tisztaságáról életkorának megfelelően a használó köteles gondoskodni.
6. Más holmiját, személyes és használati tárgyait (cipő, ruha, tanszer, játék stb.) annak engedélye nélkül használni tilos.
7. Köteles mindenki a tűz- és balesetvédelmi szabályokat betartani. **Az intézmény egész területén dohányozni tilos!**
8. Hozzátartozók, látogatók fogadására az erre kijelölt kapcsolattartó helyiségben kerülhet sor.
9. A látogatások meghittségének érdekében az összetartozókat az ügyeletes nevelőn és a meghívott személyen kívül más nem zavarhatja.

## IV. LAKÓSZOBÁN BELÜLI SZABÁLYOK

1. Mindenki köteles saját felszerelését rendezett és tiszta állapotban tartani, a szoba takarításában a beosztásnak megfelelően részt venni, a berendezési tárgyakra vigyázni.
2. A szándékosan vagy gondatlanságból okozott kárt meg kell téríteni! Mivel a gondozott zsebpénze felhasználásáról maga dönt, ezt felajánlhatja a rongálás megtérítésére.
3. A gyermekotthon felszerelési tárgyai (tv, videó, rádió, játékok, konyhai gépek stb.) csak rendeltetésszerűen használhatók, tilos azok önhatalmú szerelgetése, javítgatása.
4. Nem szabad a lakószobában élelmiszert tárolni, ott étkezni.
5. Tilos tűzveszélyes anyagot a szobába bevinni, tüzet okozó tevékenységet folytatni. (Pl.: dohányzás, petárda, tűzijáték, stb.)
6. A szobában olyan tevékenység végezhető, amely a szobatársak nyugalmát, megszokott életritmusát nem zavarja.
7. A tanulási és pihenő időszak alatt hangoskodni (magnóhallgatás, tv nézés,) tilos.

# V. JOGOK és KÖTELESSÉGEK

JOGOK:

1. Jogod van ahhoz, hogy emberi méltóságodat tiszteletben tartsák.
2. Jogod van biztonságot nyújtó, megfelelően felszerelt otthonban élni.
3. Jogod van egészségesen élni.
4. Jogod van a teljes körű ellátáshoz.
5. Jogod van arra, hogy személyes tulajdonnal rendelkezz.
6. Jogod van a házirend készítésénél a mindennapi élettel kapcsolatos véleményt, javaslatot tenni.
7. Jogod van mindahhoz az ismerethez hozzájutni, ami az életkorodnak megfelelő, kulturális értékű és erőszakmentes. Pl. könyvtárhasználat, ismeretterjesztő műsorok, felvilágosító előadások, kulturális programok.
8. Jogod van részt venni a szabadidős foglalkozásokon, tehetségfejlesztő programokon, felzárkóztatásokon és korrepetálásokon.
9. Jogod van megismerni szüleidet és kapcsolatot tartani velük (amennyiben ezt a gyámhivatal nem tiltotta meg).
10. Jogod van kérni az eddigi gondozási helyed megváltoztatását, amennyiben ez nincs ellene az egészséges fejlődésnek.
11. Jogod van ahhoz, hogy rokoni, baráti kapcsolataidat ápoljad.
12. Jogod van ahhoz, hogy a téged érintő ügyekben panasszal élj.
13. Jogod van ahhoz, hogy tiszteletben tartsák vallásodat, nemzetiségi, etnikai hovatartozásodat.
14. A bántalmazással szemben minden gyermeknek joga van a védelemhez,

a. -fizikai (pl. verés)

b. szexuális (pl. nemi erőszak, prostitúcióra kényszerítés, mindaz, ami a nemiséggel kapcsolatos és az akaratuk ellen van,)

c. lelki (megalázás, stb. esetén.)

15. Jogod van a szabad véleménynyilvánításhoz.

KÖTELESSÉGEK

1. Kötelességed mások emberi méltóságát tiszteletben tartani.
2. Kötelességed az otthonod védelme, óvása.
3. Kötelességed a dohányzásra, alkohol-, drogfogyasztásra vonatkozó tiltó szabályokat betartani.
4. Kötelességed megbecsülni és tisztelni azokat az embereket, akik e jogok biztosításában naponta részt vesznek.

5. Kötelességed az ételt, a tiszta ruhát, a tiszta környezetet megbecsülni.
6. Kötelességed a saját és mások tulajdonát megóvni, megőrizni, tiszteletben tartani.
7. Kötelességed viszont, hogy senkit semmilyen formában ne bántalmazzanak!
8. Kötelességed a számodra biztosított személyiségedet gazdagító lehetőségekkel élni.
9. Kötelességed a kapcsolattartás szabályait betartani.
10. Kötelességed gondozási helyed házirendjét betartani.
11. Kötelességed más vallását, hovatartozását tiszteletben tartani.
12. Kötelességed véleményedet úgy megfogalmazni, hogy másokat ne sértsen.
13. Kötelességed figyelembe venni, hogy a panasz nem lehet gyanúsítgatás és rosszindulatú rágalmazás.
14. Kötelességed az önálló életre nevelésben részt venni.

## VI. PANASZJOG ÉRVÉNYESÍTÉS MÓDJAI

Amennyiben az ellátással, gondozással, neveléssel vagy a lakásotthon/csoport életével kapcsolatosan bármilyen panasz a gondozottak részéről felmerül, az alábbi személyekhez illetve fórumokhoz fordulhatnak:

- Csoportvezető
- Szakmai vezető
- Gyermekönkormányzat
- Gyermekjogi képviselő
- Igazgató
- Érdekképviseleti Fórum.
- Panaszláda

A panasz, sérelem megoldásában elsősorban a csoportvezető segít, ha ez nem vezet kielégítő eredményre, akkor a szakmai vezető. Amennyiben nem sikerül a sérelmet orvosolni, a gondozott a gyermekönkormányzathoz, gyermekjogi képviselőhöz vagy az igazgatóhoz fordulhat.
A gyermekotthonba érkező új gyermeket a csoportvezető fogadja, bemutatja társainak és a nevelőknek, megismerteti vele a házirendet, körbe vezeti a házban és elkíséri az iskolába.
A gyermekotthonban minden növendék köteles nevelőivel, tisztelettel beszélni, nevelőivel és társaival udvariasan, előzékenyen viselkedni.
A gyermekotthonban tilos a trágár, gyűlölködő, átkozódó és cinikus beszéd mind a felnőttekkel, mind a gyerekekkel szemben.

## VII. SPECIÁLIS GYERMEKOTTHON NAPIRENDJE

### 1. Munkanapokon hétfőtől – péntekig

| | |
|---|---|
| 06.30-tól | ébresztő |
| 06.30 – 07.00 | tisztálkodás, rendrakás |
| 07.00-től | reggeli, napi feladatok megbeszélése |
| 07.30-tól | indulás a kijelölt oktatási és foglalkoztatási helyekre |
| 08.00 – 12.00 | tanulás a közoktatási intézményekben<br>csoportos- és fejlesztő foglalkozások<br>(indokolt esetben, a gyermekotthonban) |
| 12.00-13.00-ig | visszaérkezés az otthonba,<br>ebéd |
| 13.00 – 14.00 | egyéni szabadidő, csendes pihenő az intézményben |
| 14.00 – 16.00 | tanóra |
| 16.00-18.00-ig | játék és szabadidős foglakozások – korrekciós és fejlesztő foglalkozások – önkiszolgáló és munkafoglalkozások – csoportos kimenők.<br>A foglalkozásokon való részvétel az egyéni fejlesztési és korrekciós tervek, valamint a napi feladatok meghatározása alapján egyénre szabottan történik. |
| 18.00 – 19.00 | közös vacsora, napi feladatok értékelése |
| 19.00-től | esti programok az egyén érdeklődési körének megfelelően – TV nézés, zenehallgatás – közösségi játékok – olvasás – levélírás – önkiszolgáló tevékenység kondi terem |
| 22.00-ig | lefekvés. |

### 2. Hétvégén – tanítási szünetekben

| | |
|---|---|
| 08.00 - 08.30 | ébresztő, ágyazás, tisztálkodás |
| 09.00 | reggeli, az étkező takarítása, mosogatás |
| 09.30-12.00 | rendrakás, takarítás, besegítés a főzésbe, a házi teendőkbe, bevásárlás |
| 12.00 | ebéd, az étkező takarítása, mosogatás |
| 12.30-17.00 | szabadidő (játék, séta, kirándulás stb.) |
| 16.00 | uzsonna |
| 17.00-18.00 | egyéni szabadidő |
| 19.00 | vacsora, az étkező takarítása, mosogatás, közös helyiségek |

| | |
|---|---|
| | takarítása |
| 19.30 | tisztálkodás, ágyazás |
| 20.00-22.00 | egyéni szabadidős tevékenységek (tv nézés, játék, olvasás stb.) |
| 22.00 | villanyoltás (tanítási időben vasárnap 21.00 órakor) |

**3. A napirendhez kapcsolódó egyéb szabályok**

- A reggeli takarításkor a szobákat szellőztetni kell, a szemetest ki kell üríteni és mindent a helyére kell tenni.
- Az iskolából hazaérkezve mindenki vegye le a cipőjét, tegye a cipőszekrényébe és vegye fel a papucsát! A kabátokat, a pulóvereket is a helyére kell tenni.
- A tanulási idő alatt mindenki köteles a saját csoportjában tartózkodni.
- Az iskolában kötelező felírni a házi feladatot (leckefüzet), és azt a nevelővel hiánytalanul közölni itthon. Mindenkinek kötelessége a képességeinek megfelelően maximálisan és hiánytalanul elvégezni az írásbeli és szóbeli házi feladatot, törekedve az önálló munkára. Tanulás után mindent be kell pakolni a következő napra az órarend szerint. Ha valami hiányzik, azonnal jelezni kell a nevelőnek.
- Az ágyazáskor az ágyra lepedőt kell rakni, az ágyneműre pedig fel kell húzni a huzatot, higiéniai okokból.
- Betegség esetén a gyermekotthont nem szabad elhagyni, a gyógyulás érdekében pihenéssel kell az időt eltölteni.

## VIII. JUTALMAZÁS, BÜNTETÉS

**1. Jutalom adható:**

- jó magatartásért,
- szorgalomért,
- tanulmányi munkáért,
- közösségi munkáért,
- tiszta, rendes szobáért.

**2. Jutalmazási formák:**

- dicséret a közösség előtt,
- tárgyjutalom, édesség, egyéni szabadidő meghosszabbítása,
- érdeklődési körödnek megfelelő tv műsor, film megtekintése a napirendben foglaltakon túli időben,
- további kedvezmények meghosszabbítása, illetve adása (pl. hosszabb telefonálási idő).

**3. Büntetés adható:**

- házirend megszegéséért,
- agresszív viselkedésért, társai zaklatásáért,

- a felnőttekkel szembeni tiszteletlen viselkedésért,
- a késésért,
- engedély nélküli eltávozásért,
- rongálásért,
- hanyag iskolai, illetve itthoni munkáért.

**4. Büntetési fokozatok:**
- szóbeli figyelmeztetés
- szabadidő korlátozása
- kedvezmények csökkentése

## IX. AZ ÉRDEKKÉPVISELETI FÓRUM FELADATA, HATÁSKÖRE, MŰKÖDÉSE

### 1. Feladatai:

- a gyermeki, a személyiségi jogok érvényesülésének védelme,
- a kapcsolattartás különböző formáinak / látogatás, levelezés, telefonkapcsolat, stb. / ajándékozás, csomagküldés, sérelme- orvoslása,
- a gyámhivatal határozatára alapozott eltávozás, szabadság engedélymegsértésének kivizsgálása, a sérelem fenntartásának megakadályozása,
- az intézmény dolgozóinak szakmai, titoktartási és vagyonvédelmi, valamint egyéb kötelezettségszegéseinek megakadályozása,
- az ellátás körülményeit érintő kifogások megszüntetésében való közreműködés,
- utógondozói ellátást érintő ügyekben vélemény nyilvánítása.

### 2. Hatáskörei:

**Döntési hatásköre:**
- a fórum elnökének személyéről,
- az ülés napirendjéről, a meghívott személyekről, munkatervéről,
- a kapcsolattartásairól / intézmény vezetése, intézetfenntartó, gyámhivatal, gyermekönkormányzat, stb./,
- az elő terjesztett panaszok ügymenetéről, annak kivizsgálásáról

**Egyetértési joga:**
az intézmény házirendjének jóváhagyásakor.

**Javaslatot tehet:**
- a feladataiból fakadó ügyek sérelme esetén a megoldási módokra és fórumokra,
- az intézmény alaptevékenységeivel összhangban a szolgáltatások tervezésekor,

- az intézmény működtetéséről, valamint az ebből származó bevételek felhasználásáról,
- minden olyan kérdésben, amely a gyermekek, a fiatal felnőttek ellátását érinti.

## X. A HÁZIREND JÓVÁHAGYÁSA

A Somogy Megyei Gyermekvédelmi Központ - Óvoda, Általános Iskola –és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat Zita Speciális Gyermekotthona Házirendjét a nevelőtestület, a gyermekönkormányzat megtárgyalta és tartalmával egyetértett.
A Házirend a fenntartó jóváhagyását követően 2016. ..... napján lép hatályba.

Kaposvár, 2016. június 20.

**Giczi Tamásné**
**szakmai vezető**

Somogy Megyei Gyermekvédelmi Központ, Óvoda, Általános Iskola és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat 16.

**Tomorné Huber Éva**
**igazgató**

## 2. SZÁMÚ MELLÉKLET

## PANASZKEZELÉSI SZABÁLYZAT

Ezen panaszkezelési szabályzat célja az Intézmény működési körében felmerülő problémák és viták megfelelő szintű megoldásának szabályozása.

**Panaszjog gyakorlása:**
A gyermek és/vagy gyermekvédelmi gyámja panasszal élhet:

1. **Szakmai vezetőnél:**
- **Giczi Tamásné tel: 06-20/519-1181**

2. **„Panaszláda"**-ban elhelyezheti panaszát

3. **Gyermekvédelmi gyámnál:**
- Csornai Ferenc (70-684-0023)
- Dévényi Zoltán (70-684-0024)
- Pingár Zsolt (70-685-6475)
- Sturm Judit (70-684-0025), levelezési cím az eddig felsorolt gyámok esetében: 7400 Kaposvár, Kanizsai u. 79.
- Mayer Lukács Andrea (20-578-7373)
- Nagy Jánosné (20-516-3583)
- Tilmanné Sipos Piroska (20-516-7599)
- Rönkösné Seres Ilona (20-286-3600), levelezési cím az előzőekben felsorolt gyámok esetében: 7626 Pécs, Egyetem u. 2.

4. **Érdekképviseleti Fórumnál:**

- titkár: Troszt Éva igazgatóhelyettes levelezési cím: SMGYK – ÓÁI – TEGYESZ GYERMEK ÉS UTÓGONDOZÓ OTTHON 7400 KAPOSVÁR, NYÁR U. 112. TELEFON: 0620/562 7628
- Az Érdekképviseleti Fórum 15 napon belül rendkívüli ülés során kivizsgálja a hozzá beérkező panaszt, javaslatot tesz a felmerült panasz kezelésére.

**5. Gyermekjogi képviselőnél:**

- **Dr. Berdár Valéria** 0620/489-9633

Az intézmény biztosítja a gyermekek számára az érdekvédelemhez, valamint a szabad véleménynyilvánításhoz való jogot.
A gyermek véleménynyilvánítási- és panaszjogával szóban és/vagy írásban úgy élhet, hogy azzal nem sértheti:

- az intézmény alkalmazottainak
- a többi gyermeknek személyiségi jogait, emberi méltóságát.

A szóban előterjesztett panaszról a lakóegység vezető / gyermekfelügyelő feljegyzést készít, - melyen szerepel a feljegyzést készítő neve, aláírása, a gyermek neve, aláírása, dátum – és továbbítja a szakmai vezető felé.
Írásban megtett panaszt a folyosóra elhelyezett „Panaszláda"-ban lehet elhelyezni.
**A „Panaszláda":**

- felnyitása minden hónap 15. napja. Amennyiben ez a nap hétvége, úgy az azt követő első munkanap
- felnyitásánál jelen lévő személyek: szakmai vezető, lakóegység vezető, gyermekfelügyelő, 3 gyermek
- felnyitásról jegyzőkönyv készül, mely tartalmazza – a „Panaszláda" tartalmát, felnyitásának idejét a felnyitásnál jelen lévők névsorát, aláírását.
- a panaszkezelés zárt adatkezelés mellett történik

A panasz kivizsgálását a „Panaszláda" felbontását követő 15 napon belül köteles az illetékes felettes megtenni. A panasz kivizsgálásáról – amennyiben név nélküli – a megtett intézkedésekről a szakmai vezető a soron következő Lakógyűlésen tájékoztatja a gyermekeket.
Ha a panaszos a megtett intézkedésekkel nem vagy részben ért egyet, vagy a panasz kivizsgálására a megadott határidőn belül nem történik intézkedés, úgy az Érdekképviseleti Fórumhoz, valamint a Gyermekjogi képviselőhöz fordulhat.

Kaposvár, 2016 június 20.

**Giczi Tamásné**
**szakmai vezető**